

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
POLITIKOS ĮGYVENDINIMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO NR. I-1034 PAKEITIMO
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. I-446 9 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO
NR. I-301 13 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS
APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 23⁴ STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS MOKESČIO UŽ VALSTYBINIUS GAMTOS IŠTEKLIUS ĮSTATYMO NR. I-1163
4 STRAIPSNIO IR 2 PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
(TAP NR. 17-810(3), 17-808(3), 17-806(3), 17-805(3), 17-804(3); TAIS NR. 15-8852(6), 17-4078(4), 17-
4079(4), 17-7427(3), 17-7428(3))**

2018-02-23 Nr. NV-466

Vilnius

1. Projektų rengėjas: Aplinkos ministerija.

2. Projekto tikslas: įtvirtinti Lietuvos Respublikos žemės gelmių valdymo, reguliavimo, priežiūros ir kontrolės organizavimo teisinius pagrindus, reglamentuoti asmenų ir asmenų grupių, veikiančių pagal jungtinės veiklos sutartis, teises ir pareigas tiriant, naudojant ir saugant žemės gelmes šalies teritorijoje, jos kontinentiniame šelfe ir išskirtinėje ekonominėje zonoje.

3. Dabartinė situacija: šiuo metu galiojantis leidimų tirti žemės gelmes ir leidimų naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmės išdavimo, jų galiojimo sustabdymo ir leidimų sustabdymo ar galiojimo panaikinimo reglamentavimas nėra pakankamas ir išsamus, nesuderintas su Paslaugų įstatymo nuostatomis ir sukuria neproporcingą administracinę naštą ūkio subjektams bei valstybės institucijoms, kai asmenims, siekiantiems įgyti teisę tirti žemės gelmes, suteikiama teisė užsiimti žemės gelmių tyrimu ir atskirai išduodamas leidimas vykdyti tyrimą konkrečiame objekte.

Įvertinusi 2017 m. gruodžio 22 d. Teisingumo ministerijos pateiktą antrinę išvadą, Aplinkos ministerija teikia (trečią kartą) patikslintą Žemės gelmių įstatymo pakeitimo įstatymo projektą kartu su lydimaisiais įstatymų projektais.

4. Projekto esmė – naujos redakcijos Žemės gelmių įstatymo projekte siūloma nustatyti:

- žemės gelmių valdymo, reguliavimo, kontrolės organizavimo pagrindus;
- aiškesnį žemės gelmių išteklių tyrimo, naudojimo ir apsaugos reglamentavimą;
- valstybinių institucijų kompetenciją žemės gelmių naudojimo ir apsaugos srityje;
- aiškesnį leidimų tirti ir naudoti žemės gelmių išteklius išdavimo, sustabdymo ir panaikinimo reglamentavimą;
- žemės gelmių tyrimų registravimą ir duomenų apie žemės gelmes teikimą ir naudojimą;
- žemės gelmių apsaugos, monitoringo ir tarptautinio bendradarbiavimo pagrindus.

Taip pat įstatymo projektu perkeliama Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, reglamentuojančios leidimų žvalgyti, tirti ir išgauti angliavandenilius išdavimą ir naudojimosi jais sąlygas, naftos ir dujų operacijų jūroje saugą ir tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimą.

Siekiant naujos redakcijos Žemės gelmių įstatymą inkorporuoti į teisinę sistemą, kartu teikiami Žemės įstatymo 9 straipsnio pakeitimo įstatymo, Saugomų teritorijų įstatymo 13 straipsnio pakeitimo įstatymo, Aplinkos apsaugos įstatymo 23⁴ straipsnio pakeitimo įstatymo ir Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo 4 straipsnio ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projektai.

Siūlomos esminės naujos nuostatos:

- patikslinamos institucijų, formuojančių ir įgyvendinančių žemės gelmių apsaugos ir išteklių naudojimo srities valstybės politiką, funkcijos;
- į įstatymo projektą įtrauktos nuostatos perkeliančios Poveikio aplinkai vertinimo direktyvą, Angliavandenilių išteklių žvalgybos ir gavybos jūroje direktyvos nuostatos;

- įtvirtinami aiškūs leidimų tirti žemės gelmes ir leidimų naudoti žemės gelmių išteklius ir (arba) ertmės išdavimo, tikslinimo, sustabdymo ir panaikinimo pagrindai, atsisakoma leidimo atlikti tyrimą konkrečiame objekte;
- įtvirtinami kvalifikaciniai reikalavimai asmenims, siekiantiems gauti leidimą tirti žemės gelmes ir tiesioginių žemės gelmių išteklių tyrimo terminai;
- siūloma įstatyme įtvirtinti, kad leidimo požeminiam vandeniui reikalaujama, jeigu asmuo vidutiniškai per parą išgauna 10 m³ ir daugiau, su išimtimi žemės ūkio veiklą vykdančioms asmenims – kai išgaunama 100 m³ ir daugiau per parą (mokesčio už požeminį vandenį tarifas – 0,10 Eur/m³). Numatoma, kad turi būti įrengti apskaitos prietaisai;
- projektu nustatoma konkursų naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmės vykdymo tvarka, reikalavimai konkursų dalyviams, konkurso laimėtojo nustatymo kriterijai;
- atsižvelgiant į Naftos ir dujų operacijų jūroje saugos direktyvos reikalavimus bei angliavandenilių išteklių gavybos jūroje pavojingumą, nustatoma, kad leidimo naudoti angliavandenilių išteklius jūroje turėtojas privalo turėti finansų įstaigos garantiją, užtikrinančią žalą aplinkai atlyginimą. Šios garantijos dydis sudarytų 10 proc. nuo konkurso naudoti angliavandenilių išteklius jūroje laimėtojo pasiūlyme nurodytos įmokos ir investicijų sumos;
- siūloma įtvirtinti, kad atviru kasybos būdu išgaunamų naudingųjų iškasenų telkiniuose draudžiama: 1) statyti statinius, įrengti įrenginius, tiesti inžinerinius tinklus (išskyrus statinius, įrenginius ar inžinerinius tinklus, skirtus šių telkinių eksploatavimui), 2) įveisti mišką ar sodą, 3) įrengti dirbtinius vandens telkinius, 4) keisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (arba) žemės sklypo būdą (būdus), išskyrus pakeitimą į kitos paskirties žemės naudingųjų iškasenų teritorijų naudojimo būdą.

5. Derinimas:

- **suderinta** su Energetikos ministerija, Europos teisės departamentu, Finansų ministerija, Informacinės visuomenės plėtros komitetu, Kultūros ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Susisiekimo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Nacionalinė žemės tarnyba, Lietuvos pramonininkų konfederacija, Lietuvos karjerų asociacija, Geologijos įmonių asociacija, iš esmės atsižvelgta į Žemės ūkio ministerijos ir Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacijos pastabas, iš kurių į vieną pastabą atsižvelgta iš dalies.
- **liko neatsižvelgta į pastabas ir siūlymus**, kuriuos pateikė Konkurencijos taryba, Ūkio ministerija, Teisingumo ministerija, Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacija, Žemės ūkio ministerija ir advokatų profesinė bendrija „Motieka ir Audzevičius“ (argumentai pateikti derinimo pažymoje). Pagrindiniai neatsižvelgti pasiūlymai:
 - Konkrencijos taryba (ir Ūkio ministerija) siūlo nustatyti reikalavimą, jog visi leidimai naudoti žemės išteklius ir ertmės būtų išduodami konkurso būdu, taip siekiant užtikrinti sąžiningos konkurencijos laisvę žemės gelmių išteklių gavyba užsiimantiems ar pageidaujantiems užsiimti ūkio subjektams. Nepritaria siūlymui nustatyti, kad leidimo naudoti žemės gelmių išteklius (išskyrus angliavandenilius) galiojimas gali būti panaikinamas tik leidimo turėtojui nepradėjus vykdyti veiklos per 5 metus nuo leidimo gavimo, taip pat atkreipia dėmesį, kad siūlymas konkurso sąlygose numatyti konkrečios išteklių rūšies tyrimo ar naudojimo patirties reikalavimas apribos naujų ūkio subjektų patekimą į rinką ir pretenduoti užsiimti angliavandenilių išgavimu. Aplinkos ministerija argumentuoja, kad įtvirtinamu nauju leidimų naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmės panaikinimo pagrindu (leidimas būtų panaikinamas, jei leidimo turėtojas per 4 m. nepradėjo gavybos ar 4 m. paeiliui nevykdė veiklos konkrečiame telkinyje) bus užtikrinamas valstybės interesas ir konkurencinės sąlygos, užtikrinant galimybę į rinką įeiti naujam dalyviui. Pažymi, kad valstybei būtų neefektyvu leidimus naudoti žemės gelmių išteklius visada išdavinėti konkurso būdu, kadangi už konkursų organizavimą atsakinga valstybės institucija turėtų inicijuoti, finansuoti ir atlikti žemės gelmių tyrimus, planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūras – tai pareikalautų papildomų lėšų, pailgėtų leidimo išdavimo procedūra. Akcentuoja būtinybę nustatyti specialų reikalavimą asmenims turėti patirtį angliavandenilių išgavimo srityje norint

vykdyti šią veiklą, kuri yra specifinė ir reikalaujanti imtis visų įmanomų priemonių aplinkos taršos prevencijai užtikrinti.

– Ūkio ministerija siūlo įvertinti galimybę leidimo tirti žemės gelmes išdavimui taikyti deklaracijos modelį (kaip alternatyvą veiklą vykdysiančio asmens kvalifikacijos vertinimui), leidimą išduodant kitą dieną po deklaracijos pateikimo ar vėlesnę joje nurodytą datą, taip pat siūlo įtvirtinti leidimo naudoti žemės gelmių išteklius (išskyrus angliavandenilius) galiojimo terminą 25 metams be galimybės jį pratęsti. Aplinkos ministerija pažymi, jog netikslinga leidimo tirti žemės gelmes išdavimui taikyti deklaracijos modelį, t. y. būtina įvertinti vykdysiančio veiklą asmens kvalifikaciją ir patirtį dėl žemės gelmių tyrimo veiklos specifiškumo. Dėl leidimo galiojimo termino 25 metams su galimybe jį pratęsti, argumentuoja ilgalaikiais gavusių leidimą naudoti žemės gelmių išteklius subjektų įsipareigojimais ir jų investuojamomis lėšomis, taip pat šio termino sąsaja su išteklių kiekiu telkinyje ir gavybos pajėgumais.

– Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacija siūlo atitinkamai pakoreguoti įstatymo projekto 16 str. 1 d., kurioje numatyta išimtis dėl leidimo naudoti gėlo vandens išteklius gavimo žemės ūkio veiklą vykdantiems asmenims, išgaunantiems (planuojantiems išgauti) iš vandenvietės mažiau kaip 100 m³ gėlo požeminio vandens per parą, skaičiuojant metinį vidurkį, įtvirtinant tokią galimybę žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimą vykdantiems asmenims, taip siekiant skatinti ne tik pirminės žemės ūkio gamybos, bet ir savos gamybos žemės ūkio produktų perdirbimą (to prašo ir Žemės ūkio ministerija). Aplinkos ministerija šiam siūlymui nepritaria ir argumentuoja, kad tokia nuostata būtų nepagrįstai sukuriama palankesnės sąlygos vienai ūkio subjektų grupei.

6. Atitiktis Vyriausybės programai: projektas atitinka Vyriausybės programos nuostatas dėl darnios politikos žemės gelmių atžvilgiu: 85.1. punktą, kuriame numatyta rūpintis naudingųjų iškasenų racionalių naudojimu, jas išsaugant ateities kartoms; 85.2. punktą, kuriame numatyta peržiūrėti mokesčius už naudingųjų iškasenų gavybą, kad jie būtų adekvatūs gaunamam pelnui ir pasitarnautų valstybės stiprinimui bei visuomenės gerovei; 85.3. punktą, kuriame numatyta siekti, kad naudingųjų išteklių gamyba nekenktų vertingiems kraštovaizdžiams ir jų gavybos apylinkėse gyvenantiems žmonėms.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytina įstatymų projektus svarstyti Vyriausybės posėdyje (B dalyje), prieš tai tarpinstituciniame pasitarime aptarus nesutartas suinteresuotųjų institucijų pastabas.

Patarėjas

Vaidas Talačka

Vaidas Talačka, tel. +370 706 63722, el. p. vaidas.talacka@lr.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. (8-5) 266 3661, faks. (8-5) 266 3663, el. p. info@am.lt, http://www.am.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2018-02-14 Nr. (19-1)-D8- 971

I

Nr.

DĖL ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO PROJEKTO TEIKIMO

Įvertinę Teisingumo ministerijos antrinę išvadą teikiame Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo Nr. I-1034 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – projektas) ir Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 13 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 23-4 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo Nr. I-1163 4 straipsnio ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projektus (visi kartu toliau – projektai).

Projektas parengtas įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinę priemonę Nr. 278 „Sukurti efektyvesnę žemės gelmių išteklių valdymo sistemą, pagrįstą racionaliu žemės gelmių išteklių naudojimu (numatyti, kad leidimai naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes išduodami konkurso būdu, nustatyti aiškesnes leidimų tirti ir naudoti išdavimo ir panaikinimo procedūras, patikslinti institucijų, formuojančių ir įgyvendinančių žemės gelmių apsaugos ir išteklių naudojimo srities valstybės politiką, funkcijas ir jų vykdymo kontrolę)“. Projektai neprieštarauja septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai.

Žemės gelmių įstatymas įsigaliojo 1995 m., nauja redakcija dėstyta 2001 m., nuo to laiko keisti atskiri straipsniai. Galiojantis reglamentavimas, įvykus esminiams teisinės sistemos, ekonomikos pokyčiams, yra nepakankamas. Yra nesuderintų nuostatų su Paslaugų įstatymu, ypač dėl leidimų išdavimo, jų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir leidimų galiojimo panaikinimo. Projektu siekiama nustatyti aiškius ir atitinkančius Paslaugų įstatyme įtvirtintus principus, ypatingą dėmesį skiriant leidimų tirti ir leidimų naudoti žemės gelmes išdavimo, jų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir leidimų galiojimo panaikinimo reglamentavimui. Priėmus projektus neigiamų pasekmių nenumatoma.

Projekto tikslas – įtvirtinti Lietuvos Respublikos žemės gelmių valdymo, reguliavimo, priežiūros ir kontrolės organizavimo teisinius pagrindus, reglamentuoti asmenų ir asmenų grupių, veikiančių pagal jungtinės veiklos sutartis, teises ir pareigas tiriant, naudojant ir saugant žemės gelmes Lietuvos Respublikos teritorijoje, jos kontinentiniame šelfe ir išskirtinėje ekonominėje zonoje.

Projektu perkeliama 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/30/ES dėl naftos ir dujų operacijų jūroje saugos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2004/35/EB (OL L 178, 2013 6 28, p. 66), 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012 1 28, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. balandžio 16 d., Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/52/ES, kuria iš dalies keičiama direktyva 2011/92/ES dėl

tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 124, 2014 4 25, p. 1), ir 1994 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB dėl leidimų žvalgyti, tirti ir išgauti angliavandenilius išdavimo ir naudojimosi jais sąlygų (OL L 164, 1994 6 30, p. 3).

Projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus. Priėmus įstatymo projektą ir siekiant užtikrinti tinkamą normų įgyvendinimą, turės būti pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 11 d. nutarimas Nr. 198 „Dėl Leidimų naudoti naudingųjų iškasenų (išskyrus angliavandenilius) ir ertmės išdavimo taisyklių patvirtinimo ir įgaliojimų suteikimo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. lapkričio 29 d. nutarimas Nr. 1433 „Dėl Leidimų tirti žemės gelmes išdavimo tvarkos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 26 d. nutarimas Nr. 584 „Dėl Žemės gelmių registro nuostatų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 10 d. nutarimas Nr. 299 „Dėl Angliavandenilių išteklių naudojimo konkurso nuostatų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. spalio 28 d. nutarimas Nr. 1151 „Dėl Leidimų naudoti angliavandenilių išteklius išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimas Nr. 677 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymą“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. sausio 14 d. nutarimas Nr. 34 „Dėl kompetentingų institucijų informavimo apie radioaktyviųjų, toksiškų ar pavojingų žmonių sveikatai ar aplinkai medžiagų, skirtų išsklaidytiesiems angliavandeniliams tirti, panaudojimą ir hidraulinį uolienu ardymą tvarkos ir sąlygų“, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 16 d. įsakymas Nr. D1-616 „Dėl Angliavandenilių išteklių naudojimo tipinės sutarties patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. lapkričio 30 d. įsakymas Nr. D1-578 „Dėl Angliavandenilių išteklių paieškos, žvalgybos ir naudojimo (gavybos) Lietuvos Respublikoje taisyklių patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. vasario 17 d. įsakymas Nr. D1-145 „Dėl Žemės gelmių naudojimo planų rengimo taisyklių patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. lapkričio 7 d. įsakymas Nr. 580 „Dėl Naudingųjų iškasenų išteklių (išskyrus angliavandenilius) ir žemės gelmių ertmių naudojimo konkurso nuostatų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. rugsėjo 16 d. įsakymas Nr. D1-689 „Dėl Radioaktyviųjų, toksiškų ar pavojingų žmonių sveikatai ar aplinkai medžiagų, naudojamų žemės gelmių tyrimui ir išteklių gavybai, naudojimo kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“. Turės būti pripažinti netekusiais galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. gruodžio 27 d. nutarimas Nr. 1624 „Dėl Leidimų išvežti iš Lietuvos Respublikos geologines kolekcijas, muziejų geologinius eksponatus, gręžinių kerną ar jo mėginius išdavimo tvarkos patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. kovo 14 d. įsakymas Nr. D1-140/3D-141 „Dėl Naudingųjų iškasenų, esančių žemės savininkų ar naudotojų žemės sklypuose, naudojimo savo ūkio reikmėms tvarkos aprašo patvirtinimo“. Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos turės patvirtinti Avarių jūroje prevencijos ir likvidavimo tvarkos aprašą, Suinteresuotų institucijų ir visuomenės informavimo apie leidimo naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmės išdavimą ar patikslinimą ir angliavandenilių išteklių naudojimo projekto patvirtinimą ar patikslinimą tvarką, aplinkos ministro turės patvirtinti Angliavandenilių išteklių naudojimo projektų rengimo taisykles.

Įstatymo projektų rengėjai – Aplinkos ministerijos Vandenių ir žemės gelmių departamento (direktorius Irmantas Valūnas, tel. 8-706 63482, el. p. irmantas.valunas@am.lt) Vandenių ir žemės gelmių išteklių skyriaus vyriausioji specialistė Toma Leonova (tel. 706 63619, el. p. toma.leonova@am.lt) ir Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos (direktorius Jonas Satkūnas, tel. (8 5) 233 2889, el. p. jonas.satkunas@lgt.lt) Teisės ir personalo skyriaus vedėjas Tadas Gauronskis (tel. (8 5) 233 7715, el. p. tadas.gauronskis@lgt.lt).

Projektas pateiktas derinti visuomenei paskelbiant jį Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje. Institucijų ir suinteresuotų asmenų pastabos, į kurias atsižvelgta iš dalies ar neatsižvelgta, pateikiamos derinimo pažymoje. Su Vidaus reikalų ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija, Nacionaline žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos pastabos

suderintos darbo tvarka. Vadovaujantis Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994-08-11 nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“, 33 punktu, organizuotas pasitarimas, kurio tikslas – aptarti suinteresuotų asmenų pastabas projektui.

PRIDEDAMA:

1. Projektas, 24 lapai.
2. Aiškinamasis raštas, 13 lapų.
3. Derinimo pažyma, 8 lapai.
4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
5. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo I-446 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
6. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo I-446 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
7. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
8. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
9. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 23-4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
10. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 23-4 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
11. Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo Nr. I-1163 4 straipsnio ir 2 Priedo pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.
12. Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo Nr. I-1163 4 straipsnio ir 2 Priedo pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
13. Susitikimo dėl suinteresuotų asmenų pastabų Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo Nr. I-1034 pakeitimo įstatymo projektui posėdžio protokolo ir dalyvių sąrašo kopija, 4 lapai.

Aplinkos ministras

Kęstutis Navickas

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
NUTARIMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO NR. I-1034 PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. I-446 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO NR. I-301 13
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 23⁴
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIO UŽ VALSTYBINIUS GAMTOS IŠTEKLIUS
ĮSTATYMO NR. I-1163 4 STRAIPSNIO IR 2 PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO
TEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo Nr. I-1034 pakeitimo įstatymo projektui, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo I-446 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 23⁴ straipsnio pakeitimo įstatymo projektui, Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo Nr. I-1163 4 straipsnio ir 2 Priedo pakeitimo įstatymo projektui ir teikti juos Lietuvos Respublikos Seimui.

2. Įgalioti aplinkos ministrą Kęstutį Navicką, o, jam negalint dalyvauti, – aplinkos viceministrą Dalių Krinicką, atstovauti Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstant nurodytų įstatymų projektus Lietuvos Respublikos Seime.

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas
2018-02-14

Teisės įgyvendinimo departamento
direktorė
Agnė Jakstienė
2018-02-14

VYRIAUSIOJI SPECIALISTĖ
REGINA JURKONIENĖ
2018-02-14

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO NR. I-1034 PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. I-446 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO NR. I-301 13
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 23⁴
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKESČIO UŽ VALSTYBINIUS GAMTOS IŠTEKLIUS
ĮSTATYMO NR. I-1163 4 STRAIPSNIO IR 2 PRIEDO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo Nr. I-1034 pakeitimo įstatymo projektas (toliau – įstatymo projektas) parengtas, įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinę priemonę Nr. 278 „Sukurti efektyvesnę žemės gelmių išteklių valdymo sistemą, pagrįstą racionaliu žemės gelmių išteklių naudojimu (numatyti, kad leidimai naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmės išduodami konkurso būdu, nustatyti aiškesnes leidimų tirti ir naudoti išdavimo ir panaikinimo procedūras, patikslinti institucijų, formuojančių ir įgyvendinančių žemės gelmių apsaugos ir išteklių naudojimo srities valstybės politiką, funkcijas ir jų vykdymo kontrolę)“.

Žemės gelmių įstatymas įsigaliojo 1995 m., nauja redakcija dėstyta 2001 m., nuo to laiko keisti atskiri straipsniai. Šiuo metu galiojantis reglamentavimas, įvykus esminioms teisinės sistemos, ekonomikos pokyčiams yra nepakankamas. Yra nesuderintų nuostatų su Paslaugų įstatymu, ypač dėl leidimų išdavimo, jų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir leidimų galiojimo panaikinimo.

Įstatymo projektu siekiama nustatyti aiškų ir atitinkantį Paslaugų įstatyme įtvirtintus principus, ypatingą dėmesį skiriant leidimų tirti žemės gelmes ir leidimų naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes išdavimo, jų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir leidimų galiojimo panaikinimo reglamentavimui. Taip pat siekiama užtikrinti efektyvų ir skaidrų teisės naudotis žemės gelmių ištekliais, kurie išimtinę nuosavybės teise priklauso valstybei, suteikimą ir įtvirtinti konkurencingas sąlygas žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimo sektoriuje, įstatymu įtvirtinti institucijų funkcijas.

Taip pat įstatymo projektu perkeliama 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/30/ES dėl naftos ir dujų operacijų jūroje saugos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2004/35/EB (OL L 178, 2013 6 28, p. 66) (toliau – Naftos ir dujų operacijų jūroje saugos direktyva), 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012 1 28, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/52/ES, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 124, 2014 4 25, p. 1) (toliau – PAV direktyva).

2010 m. avarija Meksikos įlankoje atkreipė visuomenės dėmesį į su jūroje vykdomomis naftos ir dujų operacijomis susijusią riziką ir paskatino persvarstyti tokių operacijų saugos užtikrinimo politiką. 2013 m. ES lygiu priimta direktyva dėl naftos ir dujų jūroje saugos. Direktyvos tikslas – kuo labiau sumažinti didelių avarių, susijusių su jūroje vykdomomis naftos ir dujų operacijomis, skaičių ir riboti šių avarių padarinius, taip padidinant jūros aplinkos ir pakrančių ekonomikos apsaugą nuo taršos, nustatant naftos ir dujų saugaus žvalgymo ir gavybos jūroje būtinąsias sąlygas ir ribojant galimus Europos Sąjungos energijos gamybos iš vietos išteklių trikdžius, taip pat tobulinti avarijos atveju taikomus avarių likvidavimo mechanizmus. Naftos ir dujų operacijos jūroje apima visą veiklą, įskaitant projektavimą, planavimą, statybą, eksploatavimą

ir eksploatavimo nutraukimą, kuri vykdoma naftos arba dujų žvalgymo ir gavybos tikslais (išskyrus naftos ir dujų transportavimą iš vienos pakrantės į kitą). Atsižvelgdami į tai, direktyvos 11 straipsnį vertiname, kaip būtinas naftos ir dujų operacijų pasirengimo vykdyti ir vykdymo sąlygas. Pareiga laikytis šių sąlygų ir poveikio priemonės už nesilaikymą nustatomos Žemės gelmių įstatymo projekte.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatoriai – Aplinkos ministerijos Vandenių ir žemės gelmių departamento (direktorius Irmantas Valūnas, tel. 8-706 63482, el. p. irmantas.valunas@am.lt) Vandenių ir žemės gelmių išteklių skyriaus vyriausioji specialistė Toma Leonova (tel. 706 63619, el. p. toma.leonova@am.lt) ir Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos (direktorius Jonas Satkūnas, tel. (8 5) 233 2889, el. p. jonas.satkunas@lgt.lt) Teisės ir personalo skyriaus vedėjas Tadas Gauronskis (tel. (8 5) 233 7715, el. p. tadas.gauronskis@lgt.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Galiojantis Žemės gelmių įstatymas nustato, kad žemės gelmių išteklius galima naudoti tik nustatyta tvarka juos ištyrus, aprobavus ir įvertinus jų gavybos poveikį aplinkai. Šiuo metu galiojantis leidimų tirti žemės gelmes ir leidimų naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes išdavimo, jų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir leidimų galiojimo panaikinimo reglamentavimas yra neišsamus. Žemės gelmių įstatymo nuostatos, nustatančios leidimų išdavimą, sustabdymą ir panaikinimą, yra nepakankamos arba jų iš viso nėra. Tai sukelia neaiškumų valstybės institucijoms, išduodančioms leidimus ūkio subjektams, turintiems leidimus ar siekiantiems juos gauti. Pagal Paslaugų įstatymo nuostatas leidimų išdavimo, jų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir leidimų galiojimo panaikinimo esminiai reikalavimai turi būti nustatomi įstatymais. Žemės gelmių įstatyme nustatytas reguliavimas, kai asmenims, siekiantiems įgyti teisę tirti žemės gelmes, suteikiama teisė užsiimti žemės gelmių tyrimu ir atskirai išduodamas leidimas vykdyti tyrimą konkrečiame objekte, sukuria neproporcingą administracinę naštą ūkio subjektams ir valstybės institucijoms.

Leidimai naudoti tradicinių ir išsklaidytųjų angliavandenilių, metalų rūdų, vertingųjų mineralų, monomineralinio kvarcinio smėlio išteklius išduodami konkurso būdu. Leidimai naudoti naudingųjų iškasenų – klinčių, dolomito, kreidos mergelio, opokos, gipso, anhidrito, akmens druskos, molio, smėlio, žvyro, sapropelio, durpių – išteklius išduodami be konkurso. Asmenys, siekiantys naudoti šias naudingąsias iškasenas, savo lėšomis vykdo žemės gelmių išteklių tyrimus, atlieka planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūras ir įgyja teisę valdyti ar naudoti žemės sklypus, reikalingus išteklių naudojimui. Po to jie su prašymu kreipiasi į Lietuvos geologijos tarnybą prie Aplinkos ministerijos be konkurso išduoti leidimą naudoti žemės gelmių išteklius. Vidutiniškai per metus išduodama 20 naujų leidimų, iš jų apie 20 % – valstybinėje žemėje, 80 % – privačioje žemėje ir 30 pakartotinių leidimų, išduodamų leidimo turėtojų, pageidaujančiam keisti naudojamų objektų skaičių arba naudojamo objekto ribas.

2014 m. birželio 19 d. priėmus Žemės gelmių įstatymo 12 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymą, požeminio geriamojo gėlo ir požeminio gamybinio vandens naudojimui taip pat išduodami leidimai (iki 2014 m. liepos 1 d. šių išteklių naudojimo leidimais buvo laikomi Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai). Įgyvendinant įstatymo pakeitimo nuostatas, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 11 d. nutarimas Nr. 198 „Dėl leidimų naudoti žemės gelmių išteklius (išskyrus angliavandenilius) ir žemės gelmių ertmes išdavimo taisyklių patvirtinimo“ papildytas nuostata, kad „Jeigu iš telkinio išgaunama (planuojama išgauti) mažiau kaip 10 m³ požeminio geriamojo gėlo ir gamybinio vandens per parą arba vandeniui aprūpinama mažiau kaip 50 asmenų, o paimtas vanduo nenaudojamas ūkinei komercinei veiklai, leidimu naudoti išteklius laikomas teisės akto nustatyta tvarka užregistruotas gręžinio pasas.“, nes įstatyme

nenumatyta, kad, atsižvelgiant į paimamo vandens kiekį, būtų galima naudoti požeminį vandenį be leidimo, išskyrus naudojimą savo reikmėms.

Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatyme mokesčio mokėtojai yra fiziniai ir juridiniai asmenys, išgaunantys šiuo įstatymu apmokestinamus valstybinius gamtos išteklius, kuriems išgauti reikalingas Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo, kitų teisės aktų nustatyta tvarka išduotas leidimas. Todėl, vadovaujantis dabartiniu reglamentavimu, už požeminį geriamąjį gelą ir požeminį gamybinį vandenį turėtų mokėti visi jį išgaunantys asmenys, nepriklausomai nuo išgauto kiekio.

Įstatyme numatyta, kad žemės gelmių šiluminę energiją galima naudoti turint leidimą.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Patikslinamos institucijų, formuojančių ir įgyvendinančių žemės gelmių apsaugos ir išteklių naudojimo srities valstybės politiką, funkcijos. Įstatymo projekte įtvirtinamos institucijų funkcijos rengiant, įgyvendinat, vykdant strateginio planavimo dokumentų: strategijų, programų įgyvendinimo stebėseną, pavyzdžiui, žemės gelmių išteklių naudojimo srityje galioja Naftos paieškos ir gavybos Lietuvoje strategija, Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinta 2003 m. Tikėtina, kad įvertinant angliavandenilių (naftos) paieškos ir gavybos sektoriaus pokyčius ateityje bus tikslinga peržiūrėti šią strategiją. Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos įgyvendina Lietuvos valstybinių geologinių tyrimų 2016–2020 metų programą „Geoenergetika ir saugi aplinka“, Užterštų teritorijų tvarkymo 2013–2023 m. planą, kuriame numatyta nustatyti cheminėmis medžiagomis užterštų teritorijų taršos mastą, saugiai sutvarkyti pavojingiausias cheminėmis medžiagomis užterštas teritorijas siekiant mažinti neigiamą šių teritorijų poveikį aplinkai ir žmonių sveikatai, užtikrinti gerą dirvožemio, grunto bei požeminio vandens cheminę būklę. Formuojant žemės gelmių politiką, bus rengiami ir įgyvendinami skirtingo laikotarpio strateginio planavimo dokumentai, kurie įtvirtins gaires ir pagrindines žemės gelmių išteklių naudojimo ir apsaugos kryptis, užtikrins integravimą į kitas sritis.

Siekiant užtikrinti tinkamą PAV direktyvos perkėlimą ir įgyvendinimą, projekte įtvirtinamos nuostatos dėl visuomenės informavimo apie veiklą leidžiančio dokumento priėmimą.

Įtvirtinami aiškūs leidimų tirti žemės gelmes ir leidimų naudoti žemės gelmių išteklius ir (arba) ertmės išdavimo, tikslinimo, sustabdymo ir panaikinimo pagrindai.

Pagal galiojantį žemės gelmių tyrimo reglamentavimą asmuo, siekiantis atlikti žemės gelmių tyrimus, turi: a) įgyti teisę užsiimti tokia veikla (leidimas vykdyti veiklą), b) gauti leidimą atlikti žemės gelmių tyrimus konkrečiame objekte ir c) privalomai registruoti atliekamą tyrimą Žemės gelmių registre.

Leidimo vykdyti veiklą ir leidimo atlikti tyrimą konkrečiame objekte gavimas vertinamas kaip perteklinis reikalavimas, sukuriantis administracinę naštą tiek verslo subjektams, tiek valstybės institucijoms. Atsisakoma dvigubo teisės užsiimti veikla ir teisės vykdyti veiklą konkrečiame objekte suteikimo. Svarbu pažymėti, kad įstatymu siūloma įtvirtinti aukštojo mokslo kvalifikacijos (tam tikru atveju ir patirties) reikalavimus asmeniui, siekiančiam vykdyti žemės gelmių tyrimą. Aukštojo mokslo kvalifikacija būtina norint vykdyti žemės gelmių geologinius tyrimus, tik ją turintis asmuo turi būtinas žinias ir kompetenciją. Įstatyme numatyta, kad leidimas tirti žemės gelmes priklausomai nuo tyrimo rūšies išduodamas specialistams, turintiems aukštojo mokslo kvalifikaciją, įgytą baigus geologijos studijų krypties universitetines studijas arba lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją, arba geofizikos šakos ar geologijos studijų krypties ir fizikos studijų krypties universitetines studijas, arba statybos inžinerijos krypties geotechninės inžinerijos šakos universitetines studijas arba lygiavertę kvalifikaciją. Pažymėtina, kad studijų metu būsimieji specialistai neturi galimybės ir neįgyja praktinės patirties, reikalingos savarankiškai vykdyti žemės gelmių tyrimo darbus. Minėta patirtis gali būti įgyjama, tik praktiškai dalyvaujant atitinkamos rūšies žemės gelmių tyrimo procese, kuriam vadovauja patyręs tos tyrimų rūšies specialistas. Siekiant užtikrinti leidimų turėtojų atliekamų žemės gelmių tyrimų rezultatų patikimumą, tikslinga

suteikti teisę savarankiškai vykdyti tyrimus tik praktinę patirtį turintiems specialistams. Atsižvelgiant į tai, siūloma jiems nustatyti reikalavimą turėti ne mažesnę kaip 3 metų tos rūšies tyrimų darbo patirtį per paskutiniuosius 10 kalendorinių metų. Per 3 metus specialistas įgyja praktinių žinių, suteikiančių galimybę savarankiškai vykdyti geologinius tyrimus, patirties įgijimo vertinimo laiko terminas būtinas norint užtikrinti aktualių praktinių žinių turėjimą. Į tyrimų darbo patirtį įskaičiuojama tyrimo darbo patirtis, įgyta iki aukštojo mokslo kvalifikacijos įgijimo.

Siūloma įtvirtinti leidimų tirti žemės gelmes rūšis: 1) angliavandenilių, nemetalinių naudingųjų iškasenų, vertingųjų mineralų, metalų rūdų, požeminio vandens, žemės gelmių šiluminės energijos, žemės gelmių ertmių paieška ir žvalgyba, 2) geologinis, hidrogeologinis, aerofotogeologinis, geocheminis, ekogeologinis, inžinerinis geologinis, geofizinis, naudingųjų iškasenų išteklių kartografavimas, 3) inžinerinis geologinis (geotechninis), ekogeologinis, geofizinis tyrimas, 4) mechaninis angliavandenilių išteklių tyrimo ir naudojimo gręžinių gręžimas ir (arba) likvidavimas. Leidimo atlikti žemės gelmių tyrimus turėtojai suteikiama teisė vykdyti tiesioginius žemės gelmių tyrimus, t. y. tyrimai, kurių metu daromas tiesioginis fizinis poveikis žemės gelmėms ir netiesioginius, kurių metu žemės gelmėms nedaromas tiesioginis fizinis poveikis.

Leidimo tirti žemės gelmes išdavimo procedūros metu vienas pagrindinių tikslų – įvertinti, ar asmuo turi kvalifikaciją atlikti tam tikros rūšies žemės gelmių tyrimus. Leidimą tirti žemės gelmes išduoti atsisakoma, jeigu asmuo pateikia dokumentus, nesilaikydamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytos tvarkos; pateiktuose dokumentuose nurodyti klaidingi duomenys ir per leidimą išduodančios institucijos nurodytą terminą prašymą padavęs asmuo neištaiso nurodytų trūkumų; prašymą padavęs asmuo neatitinka nustatytos aukštojo mokslo kvalifikacijos arba darbo patirties reikalavimų arba neturi nustatytos aukštojo mokslo kvalifikacijos specialistų; pateiktuose dokumentuose nurodomi melagingi ir (arba) suklastoti duomenys; prašymą pateikusiame asmeniui anksčiau išduoto leidimo galiojimas buvo panaikintas įstatymo numatytais pagrindais ir nuo leidimo galiojimo panaikinimo nepraėjo 1 metai; už leidimo tirti žemės gelmes išdavimą nesumokėta valstybės rinkliava. Klaidingi duomenys suprantami, kai duomenys, kurie nors ir yra netikslūs, tačiau neturėtų esminės įtakos priimant sprendimą dėl leidimo išdavimo. Suprantami, kaip techninio pobūdžio klaidos, dėl šios priežasties siūloma įtvirtinti nuostatą, kad asmuo, siekiantis gauti leidimą tirti žemės gelmes, galėtų ištaisyti jas, neprarandant galimybės gauti leidimo. Tuo tarpu melagingų ir (arba) suklastotų duomenų pateikimas iš esmės suklaidintų leidimus išduodančią instituciją.

Įstatymo projekte įtvirtinami naudingųjų iškasenų tyrimo atlikimo terminai. Nustatoma, kad naudingųjų iškasenų, išgaunamų atvirais kasiniais, tyrimų maksimalus vykdymo terminas 1 metai, jis gali būti pratęstas ne ilgesniam kaip dar 1 metų terminui, naudingųjų iškasenų, išgaunamų požeminiais kasiniais, tyrimo maksimalus vykdymo terminas – 3 metai, jis gali būti pratęstas ne ilgesniam kaip dar 3 metų terminui. Jeigu asmuo per nustatytą terminą neatliktų tyrimo, kitas suinteresuotas atlikti tyrimą subjektas galėtų registruoti analogiškos rūšies tyrimą tame plote. Siūloma įtvirtinti nuostatą, kad naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, žemės gelmių tyrimai neregistruojami, jeigu tame pačiame plote ar toje pačioje vietoje jau yra įregistruotas tos pačios tyrimų rūšies objektas arba tame pačiame plote anksčiau buvo atlikti tos pačios rūšies naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, tyrimai ir šių tyrimų rezultatai yra aprobuoti. Naudingųjų iškasenų tyrimo tikslas yra ištirti tam tikrame žemės plote slūgsančias naudingąsias iškasenas, o ištirtos naudingosios iškasenos aprobuojamos. Tyrimas privalo būti registruojamas Žemės gelmių registre, kuriame nurodomas tyrimų vykdymo plotas ir numatomos tirti naudingosios iškasenos rūšis. Įregistruotas tyrimas tampa Žemės gelmių registro tyrimų dalies objektu, užimančiu apibrėžtą tam tikros teritorijos plotą. Netikslinga naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, tyrimų atveju vykdyti naują tos pačios tyrimų rūšies objekto tyrimą, kai jau aprobuoti tos pačios rūšies ištekliai. Siekiant sumažinti administracinę naštą, siūloma atsisakyti tyrimo vykdytojo pareigos vykdyti tiesioginį žemės gelmių tyrimą visais atvejais informuoti savivaldybės, kurios teritorijoje numatomi tyrimai, vykdomąją instituciją, paliekant tik angliavandenilių tyrimą, atsižvelgiant į šių išteklių tyrimo specifiką (tyrimas gali apimti dideles teritorijas).

Projekte tikslinama žemės gelmių tyrimų registravimo tvarka ir sąlygos. Nustatoma, kad turi būti aprobuoti išžvalgyti naudingųjų iškasenų ir požeminio vandens ištekliai ir žemės gelmių ertmės. Aprobavus išteklius Žemės gelmių registre registruojamas naujas naudingųjų iškasenų išteklių telkinys, kuriam taikomas specialus teisinis režimas (specialiosios miško ir žemės naudojimo sąlygos, atitinkami reikalavimai vykdant teritorijų planavimą ir kita).

Leidimų naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes (toliau – leidimas naudoti) sistema. Projekte, atsižvelgiant į išteklių paplitimą ir vertę, įtvirtinama dualistinė leidimų naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes išdavimo sistema. Įtirtinami atvejai, kai žemės gelmių išteklius galima naudoti be leidimo. Įstatymo projekte siūloma įtvirtinti nuostatas, reglamentuojančias grunto išteklių gavybą, nes gruntas yra žemės gelmių ištekliai. Žemės gelmių įstatymo projekte įtvirtinama „grunto“ sąvoka, nes ji neapibrėžta ir teisės norminiuose aktuose vartojama skirtingai. Atitinkamai tikslinamas Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymas, vietoje vartojamo termino „statybinis gruntas“ siūloma įtvirtinti sąvoką „gruntas“, kuri vartojama Žemės gelmių įstatymo projekte. Siekiant sisteminio žemės gelmių išteklių reglamentavimo, teisės normos, reglamentuojančios grunto naudojimą, įtvirtinamos Žemės gelmių įstatyme. Atsižvelgiant į tai, pripažįstamas netekusiu galios Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 23-4 straipsnis.

Nustatoma, kad leidimai naudoti vertinguosius mineralus, kvarcinį smėlį, metalų rūdas, kurių kiekis ribotas, išduodami konkurso tvarka. Plačiai paplitę ištekliai, pavyzdžiui, žvyras, smėlis, durpės – ne konkurso tvarka. Atsižvelgiant į 1994 m. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvos 94/22/EB dėl leidimų žvalgyti, tirti ir išgauti angliavandenilius išdavimo ir naudojimosi jais sąlygų (OJ L 164, 30.6.1994, p. 3–8) nuostatas, leidimai naudoti angliavandenilių išteklius išduodami konkurso tvarka. Šios direktyvos 1 straipsnio 3 punkte nustatyta, kad „leidimas“ – įstatymų ir kitų teisės aktų ar sutarties nuostatos ar dokumentas, išduotas remiantis anksčiau nurodytais aktais, kuriais valstybės narės kompetentingos institucijos *suteikia subjektui išimtinę teisę savo vardu ir rizika žvalgyti ar tirti, ar išgauti angliavandenilius geografinėje teritorijoje. Leidimas gali būti išduodamas kiekvienai veiklos rūšiai atskirai arba iš karto kelioms veiklos rūšims*. Siekiant nustatyti optimalų leidimų naudoti angliavandenilių išteklius išdavimo modelį, pasirinkta, kad konkurso dalyką sudarytų ir teisės tirti, ir teisės išgauti išteklius suteikimas.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 47 straipsnyje įtvirtinta, kad Lietuvai išimtinė nuosavybės teisė priklauso žemės gelmės, tačiau žemės paviršius gali priklausyti privačiai nuosavybei. Valstybei būtų neefektyvu leidimus naudoti žemės gelmių išteklius visada išdavinėti konkurso būdu. Prieš skelbiant išteklių naudojimo konkursą, valstybės institucija, atsakinga už konkursų organizavimą, turėtų inicijuoti, finansuoti ir atlikti žemės gelmių tyrimus (paiešką ir žvalgybą), *žemės paėmimą iš savininko išteklių naudojimui*. Tai pareikalautų papildomų lėšų, pilgėtų leidimo išdavimo procedūra. Lėšų poreikis tyrimams tiesiogiai priklausytų nuo ruošiamo naudoti telkinio dydžio ir naudingosios iškasenos. Pažymėtina, kad konkurso organizatoriaus išlaidas būtų galima susigrąžinti jas įskaičiuojant į konkursinės įmokos dydį, bet tai būtų galima padaryti, jei bus nustatytas laimėtojas ir jis sumokės nustatyto dydžio įmoką. Yra grėsmė, kad investavus valstybės lėšas į išteklių tyrimą ir jų parengimą naudojimui, neatsiras ūkio subjektų, pageidaujančių dalyvauti konkurse naudoti šiuos išteklius, ir valstybė patirs finansinių nuostolių. Manytina, kad asmuo, siekiantis naudoti žemės gelmių išteklius, turėtų platesnes derybų galimybes su žemės savininku dėl teisės naudotis žeme įgijimo nei valstybė.

Dauguma (apie 80 proc.) leidimų naudoti žemės gelmių išteklius plačiai paplitusiems žemės gelmių ištekliams išduodama privačios nuosavybės žemėje. Siūloma leidimų naudoti žemės gelmių išteklius išdavimo plačiai paplitusiems žemės gelmių ištekliams procedūra ne konkurso tvarka neribos asmenų konkurencijos. Pažymėtina, kad dažniausiai naudojami žemės gelmių ištekliai (smėlis, žvyras) paplitę visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Kiekvienas suinteresuotas asmuo, atlikęs žemės gelmių tyrimus, Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nustatytas procedūras ir įgijęs teisę naudotis žeme galės gauti leidimą

naudoti žemės gelmių išteklius. Galima situacija, kad vieną žemės gelmių išteklių telkinį galės naudoti ne vienas, o ir daugiau asmenų.

Konkurso būdu suteikiamų naudoti žemės gelmių objektų rūšys nurodytos Žemės gelmių įstatymo projekto 16 straipsnio 7 dalyje. Leidimo naudoti šiuos objektus turinys ir išdavimo sąlygos aptariamos konkreta konkursa organizavimo dokumentuose. Kai pageidaujamas naudoti objektas nėra pakankamai ištirtas, leidime naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes numatoma prievolė konkurso laimėtojui atlikti detalų objekto tyrimą. Konkurso dalyviai konkursa sąlygose supažindinami su šiuo reikalavimu ir iš to išplaukiančia rizika, jeigu detalaus tyrimo metu nepasitvirtintų preliminarūs duomenys apie objektą. Ištyrus objektą, leidimo duomenys patikslinami, nurodant ištirtus ir suteikiamus naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes. Konkurso sąlygose nurodoma, kad subjektas veiklą galės vykdyti atlikęs Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veikos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nustatytas procedūras.

Pažymėtina, kad įstatymo projekte leidimas naudoti žemės gelmių išteklius nepriklausomai nuo išdavimo procedūros siejamas su konkrečiu objektu. Iki šiol galiojančiame įstatyme leidimas buvo siejamas su asmeniu, tačiau ne objektu. Tai reiškia, kad kiekvieną kartą, pavyzdžiui, suteikiant teisę naudoti naują telkinį asmeniui, kuriam išduotas leidimas naudoti žemės gelmių išteklius, buvo naikinamas ankstesnis leidimas ir išduodamas naujas.

Europos Sąjungos valstybėse taikoma nevienoda leidimų naudoti žemės gelmių išteklius išdavimo praktika. Valstybėse, kuriose leidimas terminuotas, leidimų terminas nustatomas įvairiam laikotarpiui, leidimų terminai gali skirtis priklausomai nuo žemės gelmių išteklių rūšies. Prancūzijoje teisė naudoti žemės gelmių išteklius suteikiama maksimaliam 50 metų laikotarpiui, kuris gali būti pratęsiamas dar po 25 m. Bulgarijoje teisė naudoti žemės gelmių išteklius suteikiama iki 35 m., ji pratęsiamą kitiems 15 m. Estijoje leidimas naudoti valstybinės reikšmės žemės gelmių išteklius išduodamas 30 m., jis pratęsiamas 10 m., leidimas naudoti vietinės reikšmės žemės gelmių išteklius išduodamas 15 m., pratęsiamas 5 m. Švedijoje teisė naudoti žemės gelmių išteklius suteikiama 25 m. laikotarpiui, pratęsiamą 10 m. Graikijoje leidimas naudoti vertinguosius mineralus ir metalus galioja 50 m. su galimybe 2 kartus pratęsti papildomam 25 m. terminui, leidimas naudoti kitus pramonėje naudojamus mineralus galioja 15 – 25 m. su galimybe pratęsti papildomam 15 – 25 m. terminui (maksimalus terminas – 40 m.), leidimas naudoti plačiai paplitusioms naudingoms iškasenoms galioja 20 m., su galimybe pratęsti 10 m. terminui. Suomijoje leidimas išduodamas maksimaliam 10 m. terminui su galimybe jį pratęsti dar 10 m. Įstatymo projektu paliekama šiuo metu galiojanti nuostata, kad leidimas išduodamas neterminuotai. Tačiau įvedami papildomi saugikliai, užkardantys leidimų turėtojų piktnaudžiavimo suteikta teise galimybę. Rinkos skaidrumo ir dinamikos siekiama teisinio poveikio priemonėmis, įtvirtinant naują leidimų panaikinimo pagrindą. Leidimas būtų panaikinamas, jeigu leidimo turėtojas per 4 metus nepradėjo gavybos ar 4 metus paeiliui nevykdė veiklos konkrečiame telkinyje. Šiomis nuostatomis bus užtikrinamas valstybės interesas ir konkurencinės sąlygos. Ši priemonė užtikrintų skaidrumą ir galimybę įeiti į rinką naujam dalyviui, jeigu leidimo turėtojas neįgyvendina leidimu suteiktos teisės. Gavęs leidimą naudoti žemės gelmių išteklius, išskyrus angliavandenilius, asmuo turi įgyvendinti žemės gelmių naudojimo plane numatytus sprendinius, pasistatyti gamybinę bazę ir sukurti reikiamą infrastruktūrą (pvz., nutiesti kelius, elektros tinklus ir pan.), todėl projekte numatytas atitinkamas laikotarpis, kuriuo suteikiama galimybė pasirengti išteklių naudojimui, ir lankstumas, atsižvelgiant į galimą paklausos sumažėjimą. Žemės gelmių išteklių naudotojo veiklą gali nulemti ne tik nuo jo priklausančios aplinkybės, pasikeitus išteklių žaliavos kainai, ar sumažėjus paklausai (išteklių naudojami kitose ūkio šakose – statyboje, chemijos pramonėje ir kt.) galima situacija, kad leidimo turėtojas tam tikram laikui gali sustabdyti gavybą, todėl siūloma nustatyti maksimalų veiklos nevykdymo terminą 4 metus. Siūlomi nustatyti terminai atitiktų tiek ūkio subjekto, vykdančio veiklą, tiek valstybės, kaip išteklių savininko, interesus ir būtų proporcingi siekiamam tikslui.

Siūloma nustatyti, kad visus leidimus naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes išduoda viena institucija, atsakinga už valstybės politikos įgyvendinimą žemės gelmių srityje – Lietuvos

geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos, atsisakant Vyriausybės funkcijų išduodant leidimus naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes.

Europos Sąjungos institucijos teikia išskirtinį dėmesį, užtikrinant saugią žmogui ir aplinkai angliavandenilių išteklių žvalgybą ir gavybą. Ypatingas dėmesys skiriamas angliavandenilių operacijų saugos užtikrinimui, kai veikla vykdoma jūroje. Atkreipiam dėmesį, kad Lietuva šiuo metu nevykdo angliavandenilių išteklių žvalgybos ar gavybos jūroje, tačiau turima preliminarinių duomenų apie angliavandenilių išteklių kaup vietas. Atsižvelgiant į šią aplinkybę, kad Lietuvos teritorijoje Baltijos jūroje potencialiai yra angliavandenilių išteklių, inicijuotas Naftos ir dujų operacijų saugos jūroje direktyvos visiškas perkėlimas į nacionalinę teisę. Direktyvos 41 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad valstybės narės negali išduoti licencijų (leidimų) tokioms operacijoms, kol į nacionalinę teisę neperkels ir neįgyvendins likusių šios direktyvos nuostatų ir apie tai nepraneš Komisijai. Pastebime, kad vis dar neratifikuota Lietuvos ir Latvijos jūrinė siena.

Naudingųjų iškasenų gavybos atviru kasybos būdu (karjeriais) darbai priskiriami prie potencialiai pavojingų darbų, todėl juos vykdomas ūkio subjektas privalo turėti žinių apie šių darbų vykdymo specifiką, galimas grėsmes ir saugius darbo metodus, padedančius šių grėsmių išvengti. Darbai organizuojami pagal žemės gelmių naudojimo planą, kurio sprendinių suvokimui ir įgyvendinimui taip pat reikalingos atitinkamos profesinės žinios, kurios suteikiamos kasybos darbų vadovo mokymo metu. Projekte numatomas reikalavimas asmenims, siekiantiems gauti leidimą naudoti naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklius, išgaunamus atviru kasybos būdu, būti išklausiuiam Kasybos darbų vadovo mokymo programą ir turėti tai patvirtinantį pažymėjimą ar turėti aukštojo mokslo kvalifikaciją, įgytą baigus geologijos studijų krypties universitetines studijas arba turėti sutartį su specialistu, atitinkančiu anksčiau nurodytus reikalavimus.

Projektu nustatoma konkursų naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes vykdymo tvarka, reikalavimai konkursų dalyviams, konkurso laimėtojo nustatymo kriterijai. Konkurso naudoti žemės gelmių išteklius, išskyrus angliavandenilius, ir ertmes laimėtoju pripažįstamas asmuo, konkursiniame pasiūlyme pasiūlęs didžiausią įmoką už žemės gelmių išteklių ar ertmių naudojimo teisės suteikimą. Konkurso naudoti angliavandenilių išteklius laimėtojas nustatomas pagal formulę, kurioje svarbūs būtų šie kriterijai: numatomos investicijos, skirtos geologinio tyrimo darbams atlikti ir (arba) plote esančio (-ių) telkinio (-ių) išteklių gavybos vystymui ir pasiūlyta įmoka. Kriterijų reikšmei išskirti nustatomos jų svertinės reikšmės, kurių dydis negali skirtis daugiau kaip 3 kartus. Konkrečios svertinės kriterijų rodiklių reikšmės turėtų būti nustatomos konkurso sąlygose, atsižvelgiant į ploto, kuriam skelbiamas konkursas, ištirtumą, geologinę ir tektoninę sandarą, išteklių kiekį ir gavybos sąlygas. Pasiūlymo įmoka negali būti mažesnė nei minimali įmoka. Minimalus įmokos dydis kinta priklausomai nuo suteikiamo žemės gelmių naudojimui ploto. Į minimalų įmokos dydį įskaitomos valstybės atliktų telkinio ar jo dalies geologinio tyrimo darbų bei konkurso parengiamųjų darbų bei jo organizavimo išlaidos. Į teritorijos plotą, nuo kurio būtų skaičiuojamos valstybės atliktų geologinių tyrimų sąnaudos, neįskaičiuojamos saugomos ir urbanizuotos teritorijos, nes jose negalimas angliavandenilių išteklių naudojimas. Į valstybės lėšomis iki konkurso atliktų konkursui siūlomo ploto (telkinio) tyrimo darbų išlaidas įskaičiuojamos konkrečių geologinio tyrimo darbų išlaidos. Valstybės atliktų sąnaudų dydis, parodo kiek valstybė investavo į angliavandenilių išteklių sektoriaus vystymą ir atitinkamų darbų atlikimą bendrai visoje šalyje. Siekiant užtikrinti konkursiniame pasiūlyme nurodytų investicinių įsipareigojimų tinkamą vykdymą, siūloma įvesti nuostatą, kad konkurso naudoti angliavandenilių išteklius laimėtojas prieš leidimo išdavimą privalo pateikti finansų įstaigos garantiją, užtikrinančią investicinius įsipareigojimus. Konkurso laimėtojas pasiūlyme nurodytą įmoką privalės sumokėti iki leidimo išdavimo. Įmoka mokama į Lietuvos Respublikos valstybės iždą ir išdavus leidimą negražinama. Jeigu konkurso laimėtojas nepateiktų finansų įstaigos garantijos ir (arba) nesumokėtų pasiūlyme nurodytos įmokos, leidimas naudoti išteklius būtų neišduotas. Atsižvelgiant į Naftos ir dujų operacijų jūroje saugos direktyvos reikalavimus bei angliavandenilių išteklių gavybos jūroje pavojingumą nustatoma, kad leidimo naudoti angliavandenilių išteklius jūroje turėtojas privalo turėti finansų įstaigos garantiją, užtikrinančią žalos aplinkai atlyginimą. Šios garantijos dydis

sudarytų 10 procentų nuo konkurso naudoti angliavandenilių išteklius jūroje laimėtojo pasiūlyme nurodytos įmokos ir investicijų sumos.

Siekiant užtikrinti tinkamą konkursų naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes įgyvendinimą, nustatomi minimalūs ekonominės ir finansinės būklės reikalavimai konkursų dalyviams. Atsižvelgiant į angliavandenilių išteklių strateginę ir ekonominę svarbą valstybei, taip pat galimą poveikį aplinkai vykdant gavybą jūroje, nustatomi papildomi reikalavimai angliavandenilių išteklių konkurso dalyviui, lyginant su kitais ištekliais. Jis privalės turėti angliavandenilių išteklių rūšies, kurią planuoja tirti ir naudoti, tyrimo ir (ar) naudojimo patirtį ir turėti pakankamai techninių ir finansinių pajėgumų užtikrinti, jog būtų imamasi visų tinkamų priemonių, kad būtų užkirstas kelias avarijoms, susijusioms su angliavandenilių išteklių tyrimo ir (ar) naudojimo darbų vykdymu jūroje, taip pat finansinių pajėgumų prisiimti atsakomybę už žalą, galinčią kilti dėl angliavandenilių išteklių tyrimo ir (ar) naudojimo darbų jūroje.

Atsižvelgiant į tradicinių angliavandenilių išteklių būvį (nafta žemės gelmėse slūgso skystame būvyje) ir susikaupimo žemės gelmėse specifiką – angliavandeniliai susikaupia uždaroje sankaupose, kurios turi bendrą hidrodinaminę sistemą, kuri ir yra telkinio kontūras ir telkinio gavybos eigoje kinta, ir slūgsojimo sąlygas (ištekliai slūgso žemės gelmėse 1,5-2 km gylyje ir yra išgaunami gręžiniais), Projekte numatoma galimybė leidimą naudoti tradicinių angliavandenilių išteklius išduoti be konkurso leidimo naudoti tradicinių angliavandenilių išteklius turėtojai, kai leidimo turėtojo plote esančio tradicinių angliavandenilių išteklių telkinio dalis patenka į su šiuo plotu besiribojantį plotą, kuriame neišduotas leidimas naudoti angliavandenilių išteklius arba kai nėra galimybės įrengti angliavandenilių išteklių gavybos gręžinio leidimo turėtojai suteiktame plote, kai gręžinį prašoma įrengti plote, kuriame neišduotas leidimas. Besiribojantis plotas suprantamas kaip plotas, turintis bendrą ribą su leidimo turėtojai suteiktu plotu.

Siūloma įstatyme įtvirtinti išimtį, kad asmenys galėtų naudoti be leidimo žemės gelmių šiluminę energiją ir požeminį gelą vandenį, jeigu jie nėra viešojo geriamojo vandens tiekėjai ir nuotekų tvarkytojai ir išgauna (planuoja išgauti) mažiau kaip 10 kub. metrų požeminio gėlo vandens per parą, skaičiuojant metinį paėmimo vidurkį. Pažymėtina, kad požeminis vanduo ir žemės gelmių šiluminė energija yra atsinaujinantys ištekliai, skirtingai nuo kitų žemės gelmių išteklių. Įstatymo projekte nustatyta, kad teisę išgauti požeminį gelą vandenį be leidimo turi asmenys, išgaunantieji ar planuojantys išgauti iki 10 kub. per parą, atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos geriamojo vandens įstatymo 2 straipsnio 16 dalyje nurodyta sąvoka „Individualus apsirūpinimas geriamuoju vandeniu – toks fizinių ir juridinių asmenų apsirūpinimas geriamuoju vandeniu, kai per parą paimama ne daugiau kaip 10 m³ vandens ir vandeniu aprūpinama mažiau kaip 50 fizinių asmenų, o paimtas vanduo nenaudojamas ūkinei komercinei veiklai“; Lietuvos Respublikos vandens įstatymo 3 straipsnio 23 dalyje požeminio vandens telkinys apibrėžiamas, kaip „sąlygines ribas turinti vandeningojo sluoksnio ar sluoksnių dalis, kurioje yra susitelkęs pakankamas kiekis požeminio vandens, kurio per dieną būtų galima išgauti 10 m³“; 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus, įpareigoja valstybes nares identifikuoti „visus vandens telkinius, iš kurių kasdien vidutiniškai imama daugiau kaip 10 m³ arba daugiau kaip penkiasdešimčiai asmenų vartoti skirto vandens“ (7 straipsnis). Išimtis dėl leidimo naudoti požeminio gėlo vandens išteklius gavimo nustatoma žemės ūkio veiklą, išskyrus žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimą, vykdantiems asmenims. Leidimas šiems asmenims būtų privalomas, jeigu išgauna (planuoja išgauti) iš požeminio vandens vandenvietės 100 m³ ar daugiau požeminio gėlo vandens, skaičiuojant metinį vidurkį. Ši norma įtvirtinama, siekiant skatinti žemės ūkio veiklą vykdančių asmenų konkurencingumą.

Žemės gelmių šiluminė energija nesudaro atskiro žemės gelmių objekto, aprašomo erdviniais, kiekybiniais ir kokybiniais parametrais. Žemės gelmių šiluminė energija išgaunama per gręžinius (gręžinių sistemas), visi gręžiniai privalo būti registruojami Žemės gelmių registre, gręžiniams įrengti rengiamas projektas, įrengus išduodamas gręžinio pasas.

Įstatymo projektu atsisakoma mažųjų karjerų instituto. Iki šio įstatymo įsigaliojimo Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. kovo 14 d. įsakymo Nr. D1-140/3D-141 „Dėl Naudingųjų iškasenų, esančių žemės savininkų ar naudotojų žemės sklypuose, naudojimo savo ūkio reikmėms tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta tvarka įrengtus mažuosius karjerus bus galima baigti eksploatuoti pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusią tvarką.

Įtvirtinus aiškius leidimų išdavimo, sustabdymo, panaikinimo pagrindus, būtų užtikrinta patikima ir efektyvi žemės gelmių išteklių naudojimo leidimų sistema, kurios įgyvendinimas nepareikalautų papildomų valstybės lėšų, nesukurtų administracinės naštos.

Siekiant užtikrinti tinkamą teisės aktų reikalavimų vykdymą, siūloma nustatyti, kad leidimo naudoti žemės gelmių išteklius ar ertmės galiojimas sustabdomas iki vienerių metų, jei leidimo turėtojas pažeidžia atitinkamus reikalavimus, ir per priežiūrą vykdančios institucijos nurodytą terminą, kuris gali būti ne trumpesnis negu 14 kalendorinių dienų, tačiau ne ilgesnį kaip 2 mėnesiai, nepašalina pažeidimų.

Siūloma nustatyti, kad leidimas naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes, kuris išduodamas konkurso būdu, išduodamas per 50 kalendorinių dienų nuo konkurso rezultatų paskelbimo. Toks terminas nustatomas atsižvelgiant į tai, kad negalima išduoti leidimo anksčiau nei praėjus 1 mėnesio apskundimo terminas, taip pat konkursinių pasiūlymų vertinimo laiką, kuris gali užtrukti atsižvelgiant į konkursinių sąlygose nustatytus reikalavimus dalyviams ir pasiūlymams.

Atsisakoma žemės gelmių išteklių ar ertmių naudojimo sutarties instituto. Esminiai reikalavimai išteklių gavybai būtų nustatyti leidimo naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes priede.

Leidimai naudoti angliavandenilių išteklius suteikiami plotuose, kurių geologinė sandara yra menkai ištirta, todėl angliavandenilių išteklių naudojimo konkurso laimėtojo konkursiniame pasiūlyme numatyti angliavandenilių išteklių tyrimų metodai, parinkti pagal to meto ploto ištirimo laipsnį, gali būti neefektyvūs konkretaus naujai aptikto angliavandenilių išteklių telkinio tyrimui: pavyzdžiui, dėl konkrečios vietos geologinės sandaros ir uolienų savybių anksčiau planuoti gravimetriniai ar mikrobiologiniai tyrimų metodai gali būti visiškai nepritaikomi ir neinformatyvūs, taip pat galimos situacijos, kai atlikus tam tikrus geologinius tyrimus (pvz., paiešką) paaiškėja, kad atlikti tolimesnius tyrimus numatytais metodais tiriamoje kaupavietėje neracionalu (pvz., lokalios struktūros buvimas nepasitvirtino) ir juos galima pakeisti kitos kaupavietės (kurios geologinė sandara gali būti skirtinga) kitoje ploto vietoje tyrimais, taikant kitus metodus. Tokiais atvejais angliavandenilių išteklių naudojimo leidime (jo priede) numatyti tyrimo metodai gali būti pakeičiami kitais efektyvesniais tyrimo metodais, labiau tinkamais konkrečios kaupavietės ir (ar) telkinio geologinės sandaros tyrimui, tačiau ne mažesnės investicinės vertės, nei buvo nurodyta konkursiniame pasiūlyme. Tai turi būti motyvuotai pagrįsta geologinio ar geofizinio tyrimo rezultatais ir (ar) kitais duomenimis.

Leidimas naudoti angliavandenilių išteklius išduodamas vykdyti veiklą atitinkamame plote (plotas gali apimti kelių savivaldybių teritoriją), o ne naudingųjų iškasenų telkinyje. Prieš išduodant leidimą naudoti angliavandenilių išteklius nereikalaujama atlikti Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nustatytas procedūras (skirtingai nuo kitų naudingųjų iškasenų), nes angliavandenilių ištekliai naudojami ne visame leidimu suteiktame plote, o tik nedideliuose plotuose (gavybos aikštelėse), kuriuose išgręžiami gręžiniai. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūros privalės būti atliktos prieš angliavandenilių išteklių naudojimo projekto rengimą. Siūloma įstatyme įtvirtinti skirtingus leidimų naudoti angliavandenilių išteklius panaikinimo pagrindus, lyginant su kitomis naudingosiomis iškasenomis. Neįtrauktas leidimų panaikinimo pagrindas, kai įsiteisėjo teismo sprendimas, panaikinantis atrankos išvadą dėl poveikio aplinkai vertinimo arba sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos.

Tikslinamos nuostatos susijusios su žemės gelmių naudojimo planų rengimu. Žemės gelmių naudojimo planas rengiamas tik aprobavus naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklius ir žemės gelmių ertmes, kuriuos planuojama naudoti ir atliktus planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūras. Žemės gelmių naudojimo plano organizatoriais galės būti

juridiniai ir fiziniai asmenys bei šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartis, vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu atlikę planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūras ir turintys teisę naudoti ar valdyti žemės sklypą arba žemės savininko ar subjekto, valdančio valstybinę žemę patikėjimo teise, sutikimą vykdyti naudojimo plano organizatoriaus funkcijas. Prieš pradėdant rengti naudojimo planą Lietuvos geologijos tarnyba turės priimti sprendimą dėl naudojimo plano rengimo pradžios ir planavimo tikslų. Žemės gelmių naudojimo planas yra vienas iš privalomų dokumentų, siekiant gauti leidimą vykdyti išteklių gavybą, išskyrus atvejus, kai leidimas naudoti naudingųjų iškasenų išteklius ar žemės gelmių ertmės išduodamas konkurso būdu.

Siekama palengvinti angliavandenilių išteklių naudojimo reguliavimą, atsižvelgiant į skirtingą nuo kitų naudingųjų iškasenų jų gavybos specifiką (angliavandeniliai išgaunami tik per gręžinius, jų gavybai reikalingas nedidelis žemės plotas, dažniausiai iki 1 ha). Siūloma atsisakyti angliavandenilių išteklių naudoti pagal žemės gelmių naudojimo planus, vietoj to numatant, kad jie bus naudojami pagal angliavandenilių išteklių naudojimo projektą, kuris rengiamas aprobavus angliavandenilių telkinio išteklius, kuriuos planuojama naudoti atlikus Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme šiai ūkinei veiklai nustatytas procedūras. Projekto rengimą inicijuotų leidimo naudoti angliavandenilių išteklius turėtojas. Angliavandenilių išteklių naudojimo projektu nebūtų sprendžiamas klausimas dėl teritorijų suformavimo. Angliavandenilių išteklių naudojimo projektų rengimo, derinimo, viešinimo, tvirtinimo ir keitimo tvarką nustatytų aplinkos ministro patvirtintos Angliavandenilių išteklių naudojimo projektų rengimo taisyklės. Žemės įstatymo 25 str. 3 d. nustatyta, kad žemės ūkio paskirties žemėje kitų įstatymų nustatytais atvejais ir sąlygomis gali būti statomi statiniai nekeičiant pagrindinės žemės naudojimo paskirties. Siūloma suteikti galimybę žemės ūkio paskirties žemės sklype, kuris reikalingas angliavandenilių išteklių tyrimui ir naudojimui, angliavandenilių išteklių tyrimams ir naudojimui reikalingus statinius ir įrenginius projektuoti, statyti ir įrengti nekeičiant pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) žemės naudojimo būdo, nerengiant teritorijų planavimo dokumentų ir nekeičiant bendrojo plano sprendinių. Priešingu atveju reikėtų nuolat keisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, norint tirti ir (ar) naudoti angliavandenilių išteklius. Siekiant vykdyti angliavandenilių išteklių naudojimą (gavybą), šiuos išteklius iš pradžių reikia aptikti (atlikti paiešką) ir detalčiai ištirti (išžvalgyti). Angliavandenilių ištekliai Lietuvos teritorijoje slūgso žemės gelmėse (1,5 – 2 km gylyje) ir prieš pradėdant paiešką ir žvalgybą nėra žinomos jų susikaupimo vietos, nėra žinomas telkinio buvimas, jo kontūras, išteklių rūšis ir kiekis – tam reikia atlikti geologinį tyrimą. Prieš išduodant leidimą naudoti angliavandenilių išteklius konkrečiame teritorijos plote, nėra žinoma, kur ir ar bus aptikti telkiniai, arba gali būti įvertinta, kad aptiktų naftos išteklių tolimesnis naudojimas (gavyba) ekonomiškai nėra naudingas, todėl gavyba gali ir nebūti vykdoma, net aptikus telkinį. Angliavandenilių išteklių naudojimas vyksta įrengiant gręžinį, sukurti gavybos infrastruktūrai žemės paviršiuje reikalingas nedidelis žemės plotas (dažniausiai iki 1 ha). Angliavandenilių išteklių tyrimams ir naudojimui reikalingi statiniai ir įrenginiai yra laikini, tyrimai trunka 1 – 3 metus, naudojimas visame telkinyje (kurio plotas daug didesnis nei gavybos aikštelės), o ne vienoje atskiroje (iki 1 ha dydžio) gavybos aikštelėje, kuriai ir yra reikalingas žemės sklypas, dažniausiai trunka 25 – 40 metų. 25 – 40 metų laikotarpis laikiniams statiniams numatytas jau atrastiems dideliems naftos telkiniams, kuriuose naftos gavyba šiuo metu baigiasi. Dideliems telkiniams eksploatuoti dažniausiai naudojamos kelios ar daugiau naftos gavybos aikštelių iš kurių tik vienoje yra laikini pastatai, kitose yra tik gręžinys ar gręžiniai, sujungti su aikštele, turinčia laikinus pastatus, vamzdynais. Pastaraisiais 10 – 15 metų surastuose ir naudojamuose telkiniuose gavyba bendrai vyksta keletą ar keliolika metų: pvz., Š. Vėžaičiai - 5 metai, Uokasai – 4 metai, Auksoras - 2 metai, Agluonėnai – 12 metų (gavyba baigiasi). Išsklaidytųjų angliavandenilių telkinio ribos gali apimti dideles teritorijas, šių išteklių gavybos gręžiniai gali būti įrengiami trumpam laikotarpiui (iki kelių mėnesių), o paskui jie konservuojami ar likviduojami.

Siekiant užtikrinti tinkamą žemės gelmių išteklių, kurie priklauso valstybei, naudojimą ir apskaitą, nustatoma, kad požeminio vandens, kuriam naudoti reikalingas leidimas arba iš požeminio

gėlo vandens vandenvietės išgaunama (planuojama išgauti) ne mažiau kaip 10 m³ požeminio gėlo vandens per parą, skaičiuojant metinį vidurkį, ir angliavandenilių išteklių gavybos vietoje turi būti įrengti apskaitos prietaisai, matuojantys išgaunamų išteklių kieki.

Pagal Konstitucijos 47 straipsnio 1 dalį žemės gelmės išimtinė nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai. Konstitucinis Teismas 2015 m. gruodžio 16 d. nutarime pažymėjo, kad „žemės gelmės yra ypatingas natūralios gamtinės aplinkos objektas, priklausantis išimtinai valstybei ir jokių būdu negalintis patekti kitų asmenų nuosavybėn. Žemės gelmių priskyrimas išimtinai valstybės nuosavybei yra konstitucinis pagrindas valstybei nustatyti specialų, ypatingą, palyginti su kitais gamtos objektais, žemės gelmių apsaugos ir naudojimo teisinį režimą. Taigi, konstitucinė valstybės priedermė užtikrinti deramą žemės gelmių, kaip visuotinę reikšmę turinčios ir išimtinai valstybės nuosavybės teise valstybei priklausančios nacionalinės vertybės, apsaugą ir racionalų naudojimą suponuoją ypatingą žemės gelmių apsaugos ir naudojimo santykių teisinį reguliavimą, inter alia specialias su žemės gelmių naudojimu susijusios ūkinės ir kitokios veiklos sąlygas, ribojimus ir draudimus“. Atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo suformuotą doktriną, siūloma įtvirtinti, kad atviru kasybos būdu išgaunamų naudingųjų iškasenų telkiniuose draudžiama: 1) statyti statinius, įrengti įrenginius, tiesti inžinerinius tinklus (išskyrus statinius, įrenginius ar inžinerinius tinklus, skirtus šių telkinių eksploatavimui); 2) įvesti mišką ar sodą; 3) įrengti dirbtinius vandens telkinius—ir mažuosius karjerus; 4) keisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (arba) žemės sklypo būdą (būdus), išskyrus pakeitimą į kitos paskirties žemės naudingųjų iškasenų teritorijų naudojimo būdą. Šie apribojimai nustatomi siekiant užtikrinti žemės gelmių išteklių kokybę ir prieinamą prie jų. Nustatyti apribojimai yra proporcingi siekiamam tikslui. Atviru kasybos būdu išgaunamų išteklių gavyba vykdoma nuo žemės paviršiaus, įrengiant karjerą. Jeigu būtų apribotas prieinamumas prie naudingųjų iškasenų telkinio, išteklių gavyba taptų neįmanoma.

Atsižvelgiant į tai, kad Projekte nustatomas žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimas tik pagal leidimą, nelieka žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimo sutarčių, leidimas naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes būtų išduodamas naudoti vieną naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklių telkinį ar požeminio vandens vandenvietę, siūloma numatyti, kad jei iki įstatymo įsigaliojimo galiojusį teisinį reglamentavimą išduoto leidimo turėtojas pageidauja keisti žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimo sutarties sąlygas, jam pagal įstatymą išduodamas naujas leidimas naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes. Kai leidimo turėtojas yra sudaręs daugiau nei vieną naudojimo sutartį ir pageidauja keisti bent vienos naudojimo sutarties sąlygas, būtų išduodama tiek naujų leidimų, kiek buvo sudaryta sutarčių, išskyrus, jei leidimo turėtojas pageidauja gauti mažiau leidimų negu buvo sudaryta naudojimo sutarčių.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymo projektą būtų įtvirtinti aiškūs leidimų išdavimo, sustabdymo, sustabdymo panaikinimo ir leidimo panaikinimo pagrindai. Priėmus projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimtas įstatymo projektas įtakos korupcijai ir kriminogeninei situacijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priėmus įstatymo projektą bus sudarytos palankios sąlygos verslo investicijoms į šią sritį, nustatyti aiškūs leidimų atlikti žemės gelmių geologinius tyrimų ir leidimų naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes išdavimo, panaikinimo, tikslinimo, sustabdymo ir sustabdymo panaikinimo pagrindai. Ūkio subjektams nebus padidinta administracinė našta.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Kartu su įstatymo projektu teikiamas Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo Nr. I-301 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo Nr. I-2223 23⁴ straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo Nr. I-1163 4 straipsnio ir 2 Priedo pakeitimo įstatymo projektas.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Priėmus įstatymo projektą ir siekiant užtikrinti tinkamą normų įgyvendinimą, turės būti pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. vasario 11 d. nutarimas Nr. 198 „Dėl Leidimų naudoti naudingųjų iškasenų (išskyrus angliavandenilius) ir ertmės išdavimo taisyklių patvirtinimo ir įgaliojimų suteikimo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. lapkričio 29 d. nutarimas Nr. 1433 „Dėl Leidimų tirti žemės gelmes išdavimo tvarkos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 26 d. nutarimas Nr. 584 „Dėl Žemės gelmių registro nuostatų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 10 d. nutarimas Nr. 299 „Dėl Angliavandenilių išteklių naudojimo konkurso nuostatų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. spalio 28 d. nutarimas Nr. 1151 „Dėl Leidimų naudoti angliavandenilių išteklius išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimas Nr. 677 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymą“, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. sausio 14 d. nutarimas Nr. 34 „Dėl kompetentingų institucijų informavimo apie radioaktyviųjų, toksiškų ar pavojingų žmonių sveikatai ar aplinkai medžiagų, skirtų išsklaidytiesiems angliavandeniliams tirti, panaudojimą ir hidraulinių uolienu ardymą tvarkos ir sąlygų“, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 16 d. įsakymas Nr. D1-616 „Dėl Angliavandenilių išteklių naudojimo tipinės sutarties patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. lapkričio 30 d. įsakymas Nr. D1-578 „Dėl Angliavandenilių išteklių paieškos, žvalgybos ir naudojimo (gavybos) Lietuvos Respublikoje taisyklių patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. vasario 17 d. įsakymas Nr. D1-145 „Dėl Žemės gelmių naudojimo planų rengimo taisyklių patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. lapkričio 7 d. įsakymas Nr. 580 „Dėl Naudingųjų iškasenų išteklių (išskyrus angliavandenilius) ir žemės gelmių ertmių naudojimo konkurso nuostatų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. rugsėjo 16 d. įsakymas Nr. D1-689 „Dėl Radioaktyviųjų, toksiškų ar pavojingų žmonių sveikatai ar aplinkai medžiagų, naudojamų žemės gelmių tyrimui ir išteklių gavybai, naudojimo kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“. Turės būti pripažinti netekusiais galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. gruodžio 27 d. nutarimas Nr. 1624 „Dėl Leidimų išvežti iš Lietuvos Respublikos geologines kolekcijas, muziejų geologinius eksponatus, gręžinių kerną ar jo mėginius išdavimo tvarkos patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. kovo 14 d.

įsakymas Nr. D1-140/3D-141 „Dėl Naudingųjų iškasenų, esančių žemės savininkų ar naudotojų žemės sklypuose, naudojimo savo ūkio reikmėms tvarkos aprašo patvirtinimo“. Vyriausybė ar jos įgaliotos institucijos turės patvirtinti Avarijų jūroje prevencijos ir likvidavimo tvarkos aprašą, Suinteresuotų institucijų ir visuomenės informavimo apie leidimo naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmės išdavimą ar patikslinimą ir angliavandenilių išteklių naudojimo projekto patvirtinimą ar patikslinimą tvarką, aplinkos ministras turės patvirtinti Angliavandenilių išteklių naudojimo projektų rengimo taisykles.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo įgyvendinimui papildomo valstybės lėšų poreikio nenumatoma.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projektas derintas su visuomene ir suinteresuotomis institucijomis, paskelbiant Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje. Gautas Vidaus reikalų, Ūkio, Energetikos, Sveikatos apsaugos, Žemės ūkio, Susisiekimo, Teisingumo, Finansų, Kultūros, Švietimo ir mokslo, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijų, Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Konkurencijos tarybos, Lietuvos savivaldybių asociacijos išvados.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Žemės gelmės“, „žemės gelmių ištekliai“, „leidimai“, „angliavandeniliai“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas
2011-02-14

Teisės ir pasaulio departamento
direktore
Agnė Jakstienė
10180213

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO NR. I-1034 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

20 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo Nr. I-1034 nauja redakcija
Pakeisti Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymą Nr. I-1034 ir jį išdėstyti taip:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS GELMIŲ
ĮSTATYMAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato Lietuvos Respublikos žemės gelmių valdymo, tyrimo, naudojimo, apsaugos ir duomenų apie žemės gelmes valdymo teisinius pagrindus.

2. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytais šio įstatymo 2 priede.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Angliavandenilių išteklių naudojimo projektas** – dokumentas, kuriame pateikiami angliavandenilių išteklių naudojimo ir apsaugos, kasybos pramonės atliekų tvarkymo priemonių ir sąlygų sprendiniai.

2. **Fizinis asmuo** – Europos Sąjungos valstybių narių ar Europos ekonominės erdvės valstybių pilietis, taip pat kitas fizinis asmuo, kuris naudojasi Europos Sąjungos teisės aktų jam suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis.

3. **Geoterminė energija** – šiluminė energija, natūraliai susikaupusi ar dirbtinai sukaupta žemės gelmėse.

4. **Gėlas požeminis vanduo** – vanduo, kuriame bendras ištirpusių mineralinių medžiagų kiekis yra mažesnis negu 1 gramas litre arba kuris gali būti naudojamas kaip geriamasis vanduo.

5. **Gruntas** – birios arba rišlios uolienos, kurios pagal savo sudėtį ir savybes nepriskiriamos nė prie vienos iš naudingųjų iškasenų, nurodytų šio straipsnio 14 dalyje.

6. **Hidraulinis uolienu ardymas** – žemės gelmių išteklių (dažniausiai tradicinių angliavandenilių, išsklaidytųjų angliavandenilių ir geoterminės energijos) tyrimo ir naudojimo būdas, kai į gręžinį dideliu slėgiu įleidus vandens, smėlio ar dirbtinių kietųjų dalelių ir cheminių medžiagų mišinį, uolienoje atveriami plyšiai siekiant padidinti uolienu storymės laidumą ir produktyvumą.

7. **Juridinis asmuo** – Europos Sąjungos valstybėse narėse ar Europos ekonominės erdvės valstybėse įsteigtas juridinis asmuo, kita organizacija ar jų padalinys.

8. **Išsklaidytieji angliavandeniliai** – angliavandeniliai (nafta, dujos, kondensatas), esantys mažai laidžioje nuosėdinėse uolienose ir nesusitelkę į tradicinius angliavandenilių išteklių telkinius ar sankaupas.

9. **Kasybos pramonės atliekos** – tiriant ir naudojant žemės gelmes susidaranti atliekos.

10. **Kasybos sklypas** – žemės gelmių naudojimo plane suprojektuota detalai išžvalgyto naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, telkinio teritorija.

11. **Leidimas tirti žemės gelmes** – dokumentas, kuriuo suteikiama teisė vykdyti nurodytų rūšių žemės gelmių tyrimus.

12. **Leidimas naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes** – dokumentas, kuriuo suteikiama teisė naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes.

13. **Mineralinis požeminis vanduo** – vanduo, kuriame bendras ištirpusių mineralinių medžiagų kiekis yra 1 gramas litre ar daugiau arba kuris dėl savo cheminės sudėties ir fizikinių ar biologinių savybių teigiamai veikia žmogaus sveikatą. Pagal bendrą vandenyje ištirpusių mineralinių medžiagų kiekį (gramais litre) mineralinis požeminis vanduo skirstomas į labai mažos (iki 2 gramų litre), mažos (nuo 2 iki 5 gramų litre), vidutinės (nuo 5 iki 15 gramų litre), didelės (nuo 15 iki 35 gramų litre) mineralizacijos vandenį ir sūrymą (35 ir daugiau gramų litre).

14. **Naudingosios iškasenos** – žemės gelmėse esančios gamtinės medžiagos, kurias galima naudoti gamyboje ar kitoms reikmėms: 1) angliavandeniliai; a) išsklaidytieji angliavandeniliai; b) tradiciniai angliavandeniliai; 2) metalų rūdos; 3) nemetalinės naudingosios iškasenos; 4) vertingieji mineralai.

15. **Požeminis vanduo** – žemės gelmėse natūraliai susikaupęs ar dirbtinai infiltruotas vanduo.

16. **Tradiciniai angliavandeniliai** – angliavandeniliai (nafta, dujos, kondensatas), susitelkę kaupavietėse ir (arba) sankaupose poringose, plyšiuotose uolienose (tradiciniuose angliavandenilių išteklių telkiniuose).

17. **Žemės gelmės** – žemės plutos (litosferos) dalis nuo podirvio uolienų paviršiaus sausumoje ir nuo dugno nuosėdų paviršiaus vidaus vandenyse, kontinentiniame šelfe ir ekonominėje zonoje Baltijos jūroje.

18. **Žemės gelmių apsauga** – veiksmai ir priemonės, kurių tikslas – apsaugoti žemės gelmių vertingąsias savybes nuo fizinio, cheminio, biologinio ar kitokio neigiamo poveikio, atsirandančio dėl gamtinių procesų ar žmonių veiklos, visiškai ar iš dalies atkurti tas savybes, taip pat racionaliai ir tvariai naudoti žemės gelmių išteklius.

19. **Žemės gelmių duomenys** – tiriant ir (arba) naudojant žemės gelmes gauti duomenys apie žemės gelmių sudėtį, sandarą, savybes ir fizikinius laukus, tarp jų geologinių ir geofizinių tyrimų duomenys, fosilijų, uolienų, mineralų fizinių, mechaninių, radiologinių, cheminių ir kitų savybių tyrimų duomenys, taip pat jų apibendrinimo rezultatai.

20. **Žemės gelmių ertmės** – natūralios ertmės uolienose, jų sluoksniuose ir dirbtinės ertmės, susidariusios išgaunant naudingąsias iškasenas arba specialiai įrengtos.

21. **Žemės gelmių geologinis tyrimas** (toliau – žemės gelmių tyrimas) – geologinio kartografavimo, paieškos, žvalgybos ir kita veikla, kurios tikslas – gauti žinių apie žemės gelmių sandarą, sudėtį, savybes, fizikinius laukus, būklę, išteklius, jose vykstančius procesus, ūkinės veiklos poveikį žemės gelmėms. Prie žemės gelmių tyrimų taip pat priskiriami ruošiant naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes atliekami ir žinių apie žemės gelmes teikiantys darbai (pvz., eksploatacinių gręžinių gręžimas, geofiziniai, inžineriniai geologiniai, geotechniniai tyrimai ir kiti).

22. **Žemės gelmių ištekliai** – gamtos išteklių dalis, apimanti žemės gelmių sandaros ir sudėties elementus – kietuosius kūnus, skysčius, dujas ar geoterminę energiją, kuriuos žmogus gali naudoti ir kurių kiekis ar kokybė dėl to gali kisti.

23. **Žemės gelmių išteklių ir ertmių aprobavimas** – žemės gelmių tyrimo duomenų apie detalai išžvalgytus žemės gelmių išteklius ir ertmes įvertinimas išanalizavus tyrimo darbų metodikos ir apimties pagrįstumą, žemės gelmių išteklių kiekio ir kokybės, žemės gelmių ertmių erdviųjų parametrų nustatymo patikimumą, taip pat įrašymas į Žemės gelmių registrą.

24. **Žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimas** – veikla, kurios tikslas – išgauti žemės gelmėse esančias naudingąsias iškasenas, požeminį vandenį, geoterminę energiją, įrengti ir panaudoti žemės gelmių ertmes ir kitas žemės gelmių savybes.

25. **Žemės gelmių naudojimo planas** – vietovės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentas, kuriame pateikiami naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklių ar žemės gelmių ertmių ir jų teritorijų naudojimo, tvarkymo, apsaugos priemonių ir sąlygų sprendiniai.

26. **Žemės gelmių išteklių telkinys** – tiesioginiu žemės gelmių tyrimu nustatytose ribose esančių naudingųjų iškasenų, kurių kiekis ir kokybė yra ištirti ir kurių išgavimas yra ar gali būti ateityje ekonomiškai naudingas, sandauga.

27. **Žemės gelmių monitoringas** – sistemingas žemės gelmių būklės ir kitimo stebėjimas, antropogeninio poveikio jai vertinimas ir prognozė.

28. **Žemės gelmių vertingosios savybės** – žemės gelmių sudėties, sandaros ir čia vykstančių procesų ypatybės, kurios yra natūralios ar antropogeninės ekosistemos elementai ir veikia žmogaus gyvenimo bei ūkinės veiklos sąlygas.

29. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos, kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme, Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme, Lietuvos Respublikos vandens įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos miškų įstatyme, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos žemės įstatyme, Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatyme, Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatyme.

3 straipsnis. Žemės gelmių nuosavybė

Žemės gelmės sausumoje ir vidaus vandenyse, teritorinėje jūroje yra išimtinė Lietuvos Respublikos nuosavybė, o kontinentiniame šelfe ir išskirtinėje ekonominėje zonoje Baltijos jūroje Lietuvos Respublikai priklauso išimtinės teisės į žemės gelmes.

II SKYRIUS ŽEMĖS GELMIŲ VALSTYBINIS VALDYMAS

4 straipsnis. Valstybės institucijų kompetencija žemės gelmių valdymo srityje

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kompetencija:

- 1) nustato leidimų naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes išdavimo tvarką;
- 2) nustato konkursų naudoti angliavandenilių išteklius organizavimo ir vykdymo tvarką;
- 3) nustato leidimų tirti žemės gelmes išdavimo tvarką;
- 4) tvirtina Žemės gelmių registro nuostatus;
- 5) vykdo kitas įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas funkcijas.

2. Aplinkos ministerijos kompetencija:

1) formuoja valstybės politiką žemės gelmių apsaugos ir žemės gelmių išteklių bei ertmių naudojimo, kontrolės srityje;

2) rengia ir tvirtina žemės gelmių apsaugos, tyrimo ir naudojimo strateginio planavimo dokumentus ir organizuoja jų įgyvendinimo stebėseną;

3) nustato žemės gelmių naudojimo planų organizavimo, rengimo, koregavimo, keitimo, derinimo, tikrinimo, tvirtinimo tvarką;

4) nustato angliavandenilių išteklių naudojimo projektų rengimo tvarką;

5) nustato grunto tyrimo ir naudojimo tvarką;

6) nustato žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimo kontrolės tvarką;

7) nustato žemės gelmių tyrimų tvarką;

8) nustato kasybos pramonės atliekų tvarkymo reikalavimus;

9) nustato požeminio vandens, angliavandenilių, geoterminės energijos gręžinių projektavimo, įrengimo, konservavimo ir likvidavimo tvarką;

10) nustato požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų nustatymo tvarką.

3. Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – Lietuvos geologijos tarnyba) kompetencija:

1) dalyvauja formuojant ir įgyvendina valstybės politiką žemės gelmių naudojimo srityje;

2) organizuoja ir (arba) atlieka valstybinius žemės gelmių tyrimus;

3) pagal kompetenciją vykdo žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimo ir apsaugos valstybinę kontrolę;

4) vykdo tiesioginių ir nuotolinių žemės gelmių tyrimų kontrolę, išskyrus šios dalies 2 punkte nurodytą atvejį;

5) įgyvendina žemės gelmių apsaugos, tyrimo ir naudojimo strateginio planavimo dokumentus;

6) vykdo žemės gelmių išteklių apskaitą;

7) aprobuoja išžvalgytus naudingųjų iškasenų ir požeminio vandens išteklius ir žemės gelmių ertmes, nustato jų aprobavimo tvarką;

8) steigia žemės gelmių informacines sistemas ir tvirtina jų nuostatus;

9) tvirtina naudingųjų iškasenų ir požeminio vandens išteklių klasifikacijas;

10) išduoda, sustabdo galiojimą, panaikina galiojimo sustabdymą, panaikina leidimų galiojimą ir tikslina leidimus tirti žemės gelmes, leidimus naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes;

11) nustato tiesioginių ir nuotolinių žemės gelmių tyrimų registravimo tvarką;

12) nustato duomenų apie žemės gelmes teikimo, kaupimo, tvarkymo ir naudojimo tvarką;

13) kaupia, saugo ir tvarko informaciją ir duomenis apie žemės gelmes;

14) tvirtina žemės gelmių naudojimo planus, angliavandenilių išteklių naudojimo projektus, požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonų projektus;

15) vykdo valstybinį žemės gelmių monitoringą.

5 straipsnis. Savivaldybės institucijos kompetencija žemės gelmių naudojimo ir apsaugos srityje

Savivaldybės vykdomosios institucijos funkcijos žemės gelmių naudojimo ir apsaugos srityje:

1. Išduoda planavimo sąlygas žemės gelmių naudojimo plano rengimui.

2. Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka teikia išvadas paraiškoms dėl gėlo požeminio vandens gavybos gręžinio projektavimo ir įrengimo, derina gėlo požeminio vandens gavybos gręžinių projektus.

III SKYRIUS ŽEMĖS GELMIŲ TYRIMAS

6 straipsnis. Žemės gelmių tyrimo būdai

Žemės gelmių tyrimo būdai:

1) tiesioginis – tyrimas, kurio metu daromas tiesioginis fizinis poveikis žemės gelmėms (kasimas, gręžimas, sprogdinimas, virpesių ir fizikinių laukų generavimas, mėginių ėmimas, jų analitiniai tyrimai ir kiti);

2) nuotolinis – tyrimas, kurio metu, nedarant tiesioginio fizinio poveikio žemės gelmėms, nustatomos žemės gelmių fizinės savybės ar sudėtis (geofizinių laukų ir spinduliavimo matavimas prietaisais, aerofotogeologinis tyrimas ir kiti);

3) netiesioginis – pirminių duomenų apie žemės gelmes sisteminimas, analizavimas ir apibendrinimas.

7 straipsnis. Leidimas tirti žemės gelmes

1. Tiesioginius ir nuotolinius žemės gelmių tyrimus turi teisę atlikti fiziniai ir juridiniai asmenys ar šių asmenų grupė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį, turintys šio įstatymo nustatyta tvarka išduotą leidimą tirti žemės gelmes arba kitos Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės kompetentingos institucijos išduotus dokumentus, įrodančius, kad jie turi teisę atlikti tiesioginius ir nuotolinius žemės gelmių tyrimus.

2. Leidimu tirti žemės gelmes suteikiama teisė atlikti šių rūšių tiesioginius ir nuotolinius žemės gelmių tyrimus:

1) angliavandenilių, nemetalinių naudingųjų iškasenų, vertingųjų mineralų, metalų rūdų, požeminio vandens, geoterminės energijos, žemės gelmių ertmių paiešką ir žvalgybą;

2) geologinį, hidrogeologinį, aerofotogeologinį, geocheminį, ekogeologinį, inžinerinį geologinį, geofizinį, naudingųjų iškasenų išteklių kartografavimą;

3) inžinerinį geologinį (geotechninį), ekogeologinį, geofizinį tyrimą;

4) mechaninį angliavandenilių išteklių tyrimo ir naudojimo gręžinių gręžimą ir (arba) likvidavimą.

3. Leidimas tirti žemės gelmes gali pereiti jungimo būdu reorganizuotam juridiniam asmeniui, kuris atitinka šiame įstatyme nustatytus reikalavimus leidimui gauti. Kai juridinis asmuo reorganizuojamas skaidymo būdu, leidimas tirti žemės gelmes pereina tam juridiniam (-iams) asmeniui (-ims), kuriam (-kuriems) pereina reorganizavimo būdu pasibaigusio juridinio asmens teisės ir pareigos, susijusios su leidimu tirti žemės gelmes, ir jis (jie) atitinka šiame įstatyme nustatytus reikalavimus leidimui gauti.

4. Leidimas tirti žemės gelmes išduodamas ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų tinkamų dokumentų, reikalingų leidimui gauti, pateikimo dienos. Jeigu prašymas pateikiamas nesilaikant Vyriausybės nustatytos tvarkos arba pateiktame prašyme ir (ar) dokumentuose nurodyti klaidingi duomenys, leidimą išduodanti institucija per 5 darbo dienas nuo tokio prašymo ir dokumentų ar informacijos gavimo praneša prašymą padavusiam asmeniui apie būtinybę patikslinti prašymą ir (ar) pateikti trūkstamus dokumentus ar informaciją ir nustato terminą, ne ilgesnį nei 30 kalendorinių dienų, prašymui patikslinti ir (ar) trūkstamiems dokumentams ar informacijai pateikti. Terminas leidimui tirti žemės gelmes išduoti skaičiuojamas nuo visų tinkamai įformintų dokumentų ir informacijos pateikimo dienos.

5. Apie leidimo tirti žemės gelmes išdavimą, tikslinimą, galiojimo sustabdymą, galiojimo sustabdymo panaikinimą arba galiojimo panaikinimą prašymą gauti leidimą tirti žemės gelmes patekęs asmuo ar leidimo tirti žemės gelmes turėtojas informuojamas per 3 darbo dienas nuo atitinkamo sprendimo priėmimo. Informacija apie leidimo tirti žemės gelmes išdavimą, tikslinimą, galiojimo sustabdymą, galiojimo sustabdymo panaikinimą arba galiojimo panaikinimą skelbiama Lietuvos geologijos tarnybos interneto svetainėje.

8 straipsnis. Kvalifikaciniai reikalavimai asmeniui

1. Leidimas tirti žemės gelmes išduodamas fiziniam asmeniui, turinčiam šią aukštojo mokslo kvalifikaciją arba juridiniam asmeniui arba šių asmenų grupei, veikiančiai pagal jungtinės veiklos sutartį, ir sudariusiems sutartį bent su vienu šios kvalifikacijos specialistu:

1) turinčiam aukštojo mokslo kvalifikaciją, įgytą baigus geologijos studijų krypties universitetines studijas arba lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją – atlikti visų rūšių tyrimus, išskyrus geofizinį tyrimą ir geofizinį kartografavimą;

2) turinčiam aukštojo mokslo kvalifikaciją, įgytą baigus geologijos studijų krypties geofizikos šakos ar geologijos studijų krypties ir fizikos studijų krypties universitetines studijas, arba jai lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją – atlikti geofizinį tyrimą ir geofizinį kartografavimą;

3) turinčiam aukštojo mokslo kvalifikaciją, įgytą baigus statybos inžinerijos krypties geotechninės inžinerijos šakos universitetines studijas arba lygiavertę kvalifikaciją – atlikti inžinerinį geologinį (geotechninį) tyrimą.

2. Leidimas išduodamas fiziniam asmeniui, turinčiam šio straipsnio 1 dalyje nurodytą aukštojo mokslo kvalifikaciją ir ne mažesnę kaip 3 metų tos rūšies tyrimų darbo patirtį per paskutiniuosius 10 kalendorinių metų įgytą dirbant leidimą turinčiame juridiniame asmenyje arba juridiniam asmeniui, kuris sudaręs sutartį su specialistu, turinčiu šio straipsnio 1 dalyje nurodytą aukštojo mokslo kvalifikaciją ir ne mažesnę kaip 3 metų tos rūšies tyrimų darbo patirtį per paskutiniuosius 10 kalendorinių metų įgytą dirbant leidimą turinčiame juridiniame asmenyje. Į tyrimų darbo patirtį įskaičiuojama tyrimo darbo patirtis įgyta iki aukštojo mokslo kvalifikacijos įgijimo ir po jos įgijimo.

9 straipsnis. Atsisakymo išduoti leidimą tirti žemės gelmes pagrindai

Leidimas tirti žemės gelmes neišduodamas, jeigu:

1) prašymas paduotas nesilaikant Vyriausybės nustatytos leidimų tirti žemės gelmes išdavimo tvarkos ir per Lietuvos geologijos tarnybos nurodytą terminą, kuris gali būti ne trumpesnis nei 14 kalendorinių dienų ir ne ilgesnis kaip 2 mėnesiai, prašymą padavęs asmuo neištaiso nurodytų trūkumų;

2) pateiktame prašyme ar dokumentuose nurodyti klaidingi duomenys ir per Lietuvos geologijos tarnybos nurodytą terminą, kuris gali būti ne trumpesnis nei 14 kalendorinių dienų ir ne ilgesnis kaip 2 mėnesiai, prašymą padavęs asmuo neištaiso nurodytų trūkumų;

3) prašymą padavęs asmuo neatitinka nustatytos aukštojo mokslo kvalifikacijos ir (arba) darbo patirties reikalavimų arba neturi nustatytos aukštojo mokslo kvalifikacijos ir (arba) darbo patirties specialistų;

4) pateiktuose dokumentuose nurodomi melagingi ir (arba) suklastoti duomenys;

5) prašymą pateikusiame asmeniui anksčiau išduoto leidimo galiojimas buvo panaikintas šio įstatymo 10 straipsnio 3 dalies 4 ar 5 punktuose numatytais pagrindais ir nuo leidimo galiojimo panaikinimo nepraėjo 1 metai;

6) už leidimo tirti žemės gelmes išdavimą nesumokėta valstybės rinkliava.

10 straipsnis. Leidimo tirti žemės gelmes galiojimo sustabdymas, panaikinimas ir tikslinimas

1. Leidimo tirti žemės gelmes galiojimas sustabdomas iki vienerių metų, jei leidimo turėtojas:

1) nesilaiko techninės užduoties arba darbų projekto, arba programos, darbų kokybės, aplinkos apsaugos, visuomenės sveikatos saugos ir šio įstatymo 12 straipsnyje nustatytų žemės gelmių tyrimo sąlygų reikalavimų ir per kompetentingos institucijos nurodytą terminą, kuris gali būti ne trumpesnis nei 14 kalendorinių dienų ir ne ilgesnis kaip 2 mėnesiai, nepašalina nustatytų pažeidimų;

2) pažeidžia tyrimų metu gautų duomenų apie žemės gelmes teikimo tvarką ir per kompetentingos institucijos nurodytą terminą, kuris gali būti ne trumpesnis nei 14 kalendorinių dienų ir ne ilgesnis kaip 2 mėnesiai, nepašalina nustatytų pažeidimų;

3) pažeidžia tyrimų registravimo reikalavimus ir per kompetentingos institucijos nurodytą terminą, kuris gali būti ne trumpesnis nei 14 kalendorinių dienų ir ne ilgesnis kaip 2 mėnesiai, nepašalina nustatytų pažeidimų;

4) netenka specialistų, turinčių nustatytą aukštojo mokslo kvalifikaciją ir darbo patirtį.

2. Leidimo galiojimo sustabdymas panaikinamas, jeigu leidimo turėtojas per nustatytą terminą pašalina priežastis, dėl kurių buvo sustabdytas leidimo galiojimas.

3. Leidimo tirti žemės gelmes galiojimas panaikinamas, jei:

1) leidimo turėtojas pateikia prašymą panaikinti leidimo galiojimą;

2) leidimo turėtojas juridinis asmuo yra likviduotas arba pasibaigia reorganizavimo būdu ir pasibaigusio asmens teisės ir pareigos pereina asmeniui, kuris neatitinka šiame įstatyme nustatytų reikalavimų leidimui tirti žemės gelmes gauti arba leidimo turėtojas fizinis asmuo miršta;

3) leidimo turėtojas 4 metus nuo leidimo išdavimo dienos nepradėjo veiklos, nurodytos leidime, arba nevykdo leidime nurodytos veiklos 4 metus nuo paskutinio tyrimo atlikimo;

4) leidimo turėtojas per kompetentingos institucijos nurodytą terminą nepašalina nustatytų pažeidimų, dėl kurių sustabdytas leidimo galiojimas;

5) per paskutiniuosius 3 kalendorinius metus leidimo galiojimas buvo sustabdytas 3 kartus šio straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktuose numatytais pagrindais;

6) leidimo turėtojas veikia kaip asmenų grupė ir pasibaigia sudaryta jungtinės veiklos sutartis;

7) pasikeitus jungtinės veiklos sutarties partneriams, kai nė vienas iš jungtinės veiklos sutarties pagrindu veikiančių asmenų neatitinka aukštojo mokslo kvalifikacinių ir (arba) darbo patirties reikalavimų leidimui gauti.

4. Leidimo tirti žemės gelmes duomenys tikslinami, jei pasikeičia tyrimų rūšys, leidimo turėtojas reorganizuojamas arba fizinis ar juridinis asmuo ar asmenų grupė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį, įsigijo leidimą turintį juridinį asmenį (įmonę) (Civilinio kodekso 6.402 straipsnis). Kai leidimo turėtojas reorganizuojamas arba fizinis ar juridinis asmuo ar asmenų grupė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį, įsigijo leidimą turintį juridinį asmenį (įmonę), leidimas su patikslintais duomenimis išduodamas asmeniui, kuriam pereina pasibaigusio reorganizavimo būdu juridinio asmens visos teisės ir pareigos arba įmonę įsigijusiam asmeniui ar asmenų grupei, veikiančiai pagal jungtinės veiklos sutartį, kuriam pereina visos leidimą turėjusio juridinio asmens teisės ir pareigos dėl leidime nurodytų tiesioginių ir nuotolinių žemės gelmių tyrimų vykdymo ir kuris atitinka šiame įstatyme nustatytus reikalavimus leidimui gauti.

11 straipsnis. Žemės gelmių tyrimų registravimas ir vykdymo terminai

1. Tiesioginiai ir nuotoliniai žemės gelmių tyrimai turi būti registruojami Žemės gelmių registre Žemės gelmių registro nuostatų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. Tyrimai registruojami per 10 darbo dienų nuo tinkamų dokumentų pateikimo dienos. Naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, žemės gelmių tyrimai neregistruojami, jeigu tame pačiame plote ar toje pačioje vietoje jau yra įregistruotas tos pačios rūšies tyrimas arba tame pačiame plote anksčiau buvo atlikti tos pačios rūšies naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, tyrimai ir šių tyrimų pagrindu yra aprobuoti ištekliai.

2. Naudingųjų iškasenų, išgaunamų atviru kasybos būdu, tiesioginių tyrimų vykdymo terminas – 1 metai išgaunamų požeminiu kasybos būdu tiesioginių tyrimų vykdymo terminas – 3 metai, Lietuvos geologijos tarnyba gali priimti sprendimą pratęsti naudingųjų iškasenų, išgaunamų atviru kasybos būdu, tiesioginių tyrimų terminą ne ilgesniam kaip 1 metų terminui, išgaunamų požeminiu kasybos būdu tiesioginių tyrimų vykdymo terminą ne ilgesniam kaip 3 metų terminui, per 15 darbo dienų nuo asmens pateikto motyvuoto prašymo dėl tiesioginio žemės gelmių tyrimo vykdymo termino pratęsimo, jei asmuo pateikė pagrįstą informaciją dėl termino pratęsimo. Naudingųjų iškasenų tyrimo vykdymo terminas skaičiuojamas nuo tyrimo įregistravimo Žemės gelmių registre. Pasibaigus tyrimo vykdymo terminui, tyrimas per 10 darbo dienų išregistruojamas iš Žemės gelmių registro.

3. Registruojamų tiesioginių žemės gelmių tyrimų vieta (kai gręžiamas gręžinys, kurio projektinis gylis 300 metrų ir daugiau, ar mineralinio požeminio vandens gręžinys) ar plotas (visais kitais atvejais), atlikimo būdas ir trukmė turi būti suderinti su žemės savininkais, valdytojais ir naudotojais vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo nuostatomis. Prieš pradėdamas angliavandenilių išteklių tiesioginį žemės gelmių tyrimą, leidimo turėtojas ne vėliau kaip prieš 15

kalendorinių dienų apie tai turi raštu pranešti savivaldybės, kurios teritorijoje numatomi tyrimai, vykdomajai institucijai.

12 straipsnis. Žemės gelmių tyrimo sąlygos

1. Žemės gelmių tyrimai, išskyrus netiesioginius tyrimus, atliekami pagal techninę užduotį, programą arba darbų projektą (angliavandenilių išteklių tyrimas vykdomas tik pagal darbų projektą), laikantis darbų kokybės, aplinkos apsaugos, visuomenės sveikatos saugos, darbuotojų saugos ir sveikatos ir kitų teisės aktų nustatytų reikalavimų. Žemės gelmių tyrimo metu angliavandenilių ištekliai naudojami tik darbų projekte nustatytais atvejais, kiekiais ir būdais.

2. Jeigu žemės gelmių tyrimui numatoma naudoti radioaktyviasias, pavojingas žmonių sveikatai ar aplinkai medžiagas ir mišinius arba atlikti tyrimą hidraulinio uolienų ardymo metodu, asmenys, atliekantys žemės gelmių tyrimą, privalo teikti informaciją Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

3. Asmenys, atliekantys išsklaidytųjų angliavandenilių išteklių tyrimą, privalo Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis informuoti Lietuvos geologijos tarnybą apie kiekvieną radioaktyviųjų, pavojingų žmonių sveikatai ar aplinkai medžiagų ir mišinių, skirtų išsklaidytiesiems angliavandeniliams tirti, panaudojimo atvejį, jų tikslią sudėtį procentais ir kiekį. Lietuvos geologijos tarnyba Vyriausybės nustatyta tvarka informaciją pateikia kitoms kompetentingoms institucijoms.

13 straipsnis. Valstybiniai žemės gelmių tyrimai

Lietuvos geologijos tarnyba pagal strateginio planavimo dokumentus valstybės lėšomis atlieka geologinį kartografavimą, valstybinį žemės gelmių monitoringą, žemės gelmių išteklių prognozavimą ir kitus žemės gelmių tyrimus, teikiančius duomenis apie žemės gelmes, kurie būtini aplinkos apsaugai, ūkinei veiklai bei kitoms visuomenės reikmėms ar kurie būtini pagal Lietuvos Respublikos tarptautinius įsipareigojimus.

IV SKYRIUS

ŽEMĖS GELMIŲ IŠTEKLIŲ IR ERTMIŲ NAUDOJIMAS

14 straipsnis. Žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimas

1. Žemės gelmių ištekliai ir ertmės naudojami tik šio įstatymo nustatyta tvarka.

2. Draudžiama naudoti natūralias žemės gelmių ertmes atliekoms, radioaktyviosioms ir pavojingoms žmonių sveikatai ir aplinkai medžiagoms, taip pat kasybos pramonės atliekoms šalinti ir (arba) laikyti, išskyrus Lietuvos Respublikos anglies dioksido geologinio saugojimo įstatymo nustatyta tvarka anglies dioksido geologiniam saugojimui.

3. Lietuvos Respublikos radioaktyviųjų atliekų tvarkymo įstatymo nustatyta tvarka radioaktyviasias atliekas galima dėti į tam tikslui įrengtus atliekynus, užtikrinant jų izoliacijos (atskyrimo) nuo aplinkos lygį, kuriam esant nebūtų viršijamos teisės aktuose nustatytos leistinos poveikio aplinkai ir žmonių sveikatai ribos.

4. Žemės gelmių ištekliai ir ertmės naudojami tik atlikus Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nustatytas procedūras. Fiziniai ar juridiniai asmenys arba šių asmenų grupė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį, planuojantys naudoti detaliai išžvalgytus ir aprobuotus naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklius, prieš atlikdami Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nustatytas procedūras, raštu apie tai informuoja Lietuvos geologijos tarnybą.

15 straipsnis. Žemės gelmių naudojimo planas

1. Žemės gelmių naudojimo planas rengiamas aprobavus naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklius ir žemės gelmių ertmes, kuriuos planuojama naudoti, ir po to atlikus

Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nustatytas procedūras. Vyriausybės nustatytais atvejais ir tvarka atliekamos planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūros.

2. Žemės gelmių naudojimo planas rengiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymu, šiuo įstatymu, aplinkos ministro patvirtintomis Žemės gelmių naudojimo planų rengimo taisyklėmis, kurios nustato žemės gelmių naudojimo planų organizavimo, rengimo, koregavimo, keitimo, derinimo, tikrinimo ir tvirtinimo tvarką.

3. Žemės gelmių naudojimo planą tvirtina Lietuvos geologijos tarnyba.

4. Žemės gelmių naudojimo plano organizatorius – juridinis ir fizinis asmuo bei šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartis, vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu atlikę planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ar poveikio aplinkai vertinimo procedūras ir turintys žemės savininko ar valstybinės žemės patikėtinio rašytinį sutikimą vykdyti žemės gelmių naudojimo plano organizatoriaus funkcijas, Žemės gelmių naudojimo plano organizatorius organizuoja žemės gelmių naudojimo plano rengimą, keitimą, derinimą, tikrinimą, viešinimo procedūras ir teikimą tvirtinti.

5. Valstybinės žemės patikėtinis neduoda sutikimo vykdyti naudojimo plano organizatoriaus funkcijas, jeigu jo prašantis asmuo neatliko Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nustatytų procedūrų ir (arba) tai prieštarauja įstatymams.

6. Kai leidimas naudoti naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklius ar leidimas naudoti žemės gelmių ertmės išduodamas konkurso būdu, planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo ir žemės gelmių naudojimo plano rengimo procedūros pradedamos po leidimo išdavimo.

7. Žemės gelmių naudojimo planą gali rengti fizinis ar juridinis asmuo ar šių asmenų grupė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį, turintys leidimą tirti atitinkamos rūšies žemės gelmių išteklius ar ertmes. Plano rengimo darbams turi vadovauti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka atestuoti teritorijų planavimo vadovai.

8. Prieš pradedant rengti žemės gelmių naudojimo planą, Lietuvos geologijos tarnyba turi priimti sprendimą dėl žemės gelmių naudojimo plano rengimo pradžios ir planavimo tikslų. Sprendimas galioja iki jame nurodyto objekto žemės gelmių naudojimo plano patvirtinimo. Sprendimas gali būti priimamas, jei tam pačiam objektui nėra galiojančio sprendimo arba patvirtinto žemės gelmių naudojimo plano. Sprendimo galiojimas panaikinamas kai:

1) žemės gelmių naudojimo plano organizatorius pateikia prašymą panaikinti sprendimo galiojimą;

2) per 1 metus nuo sprendimo priėmimo nesikreipiama dėl planavimo sąlygų išdavimo.

9. Žemės gelmių naudojimo planas yra vietovės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentas.

10. Žemės gelmių naudojimo plane turi būti numatyta:

1) naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklių ir žemės gelmių ertmių naudojimo būdas ir priemonės;

2) išteklių naudojimo metu pažeistos žemės rekultivacijos ir būtinos kitų aplinkos elementų atkūrimo priemonės;

3) išteklių naudojimo metu pažeistos žemės rekultivacijos ir naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklių, likusių telkinyje, apsaugos nuo išsekimo ir kokybės blogėjimo priemonės, kai laikinai ar visiškai nutraukiamas jų naudojimas;

4) išteklių naudojimo plote esančio požeminio vandens apsaugos nuo galimų neigiamų naudojimo padarinių priemonės;

5) išteklių naudojimo metu susidarančių kasybos pramonės atliekų ir kitų atliekų tvarkymo būdai ir priemonės;

6) žemės sklypo ribos, plotas, pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ir naudojimo būdas, eksploatuojant naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklius ir žemės gelmių ertmes ir pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ir naudojimo būdas (būdai) po išteklių naudojimo metu pažeistos žemės rekultivacijos;

7) poveikio aplinkai vertinimo arba atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūrų metu priimtų planuojamos ūkinės veiklos vykdymo sprendinių įgyvendinimo priemonės;

8) kitos nuostatos, nurodytos Žemės gelmių naudojimo planų rengimo taisyklėse.

16 straipsnis. Leidimas naudoti žemės gelmių išteklius ir (arba) ertmes

1. Leidimai naudoti žemės gelmių išteklius ir (arba) ertmes išduodami fiziniams ir juridiniams asmenims arba šių asmenų grupėms, veikiančioms pagal jungtinės veiklos sutartis, norintiems naudoti Lietuvos Respublikos žemės gelmių išteklius ir (arba) ertmes, išskyrus gėlą požeminį vandenį, jeigu fizinis ar juridinis asmuo arba šių asmenų grupė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį, kurie nėra viešojo geriamojo vandens tiekėjai ir nuotekų tvarkytojai, išgauna (planuoja išgauti) iš požeminio vandens vandenvietės mažiau kaip 10 m^3 gėlo požeminio vandens per parą, skaičiuojant metinį vidurkį, žemės ūkio veiklą, išskyrus žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimą, vykdamas asmuo išgauna (planuoja išgauti) iš vandenvietės mažiau kaip 100 m^3 gėlo požeminio vandens per parą, skaičiuojant metinį vidurkį, žemės gelmių geotermine energiją. Gruntą leidžiama naudoti aplinkos ministro nustatyta tvarka. Aplinkos ministro nustatyta tvarka suderintas grunto išteklių naudojimo projektas yra leidimas naudoti gruntą. Grunto karjerą draudžiama įrengti atviru kasybos būdu išgaunamų naudingųjų iškasenų telkiniuose ar plotuose, kuriuose prieš įrengiant grunto karjerą atlikus tiesioginį žemės gelmių tyrimą surandamos atviru kasybos būdu išgaunamų naudingųjų iškasenų sandaupos.

2. Leidimų naudoti žemės gelmių išteklius ir (arba) ertmes rūšys:

- 1) leidimas naudoti naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklius;
- 2) leidimas naudoti angliavandenilių išteklius;
- 3) leidimas naudoti požeminio vandens išteklius;
- 4) leidimas naudoti žemės gelmių ertmes.

3. Leidime naudoti naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, požeminio vandens išteklius ir žemės gelmių ertmes įrašomi Vyriausybės nustatytoje tvarkoje nurodyti duomenys apie leidimo turėtoją ir suteikiamą naudoti žemės gelmių išteklių telkinį ar jo dalį, vandenvietę arba žemės gelmių ertmę.

4. Leidime naudoti naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklius ir (arba) žemės gelmių ertmes, kuris išduodamas konkurso būdu, kai konkurso dalykas apima ir žemės gelmių išteklių ir ertmių tyrimų atlikimą, turi būti numatyta leidimo turėtojo prievolė atlikti naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklių arba žemės gelmių ertmių tyrimus ir jų atlikimo terminas.

5. Leidimai, nurodyti šio straipsnio 4 dalyje, turi būti tikslinami, kai įvykdžius naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklių ar žemės gelmių ertmių tyrimus, aprobuojami ištekliai arba ertmės ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu atliktos planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo ar poveikio aplinkai vertinimo procedūros. Patikslintame leidime nurodomi šio straipsnio 3 dalyje nurodyti duomenys ir tikslinamas leidimo priedas.

6. Leidime naudoti angliavandenilių išteklius įrašomi Vyriausybės nustatytoje tvarkoje nurodyti duomenys apie leidimo turėtoją, suteikiamą naudoti angliavandenilių išteklių ir leidžiamos veiklos rūšį, suteikiamą naudoti plotą. Jeigu skelbiant konkursą buvo numatyti angliavandenilių išteklių tyrimai, leidime naudoti angliavandenilių išteklius nurodomi šių išteklių tyrimai ir jų atlikimo terminas.

7. Leidimai išduodami konkurso būdu:

1) leidimas naudoti angliavandenilių išteklius (išskyrus išimtį nurodytą 17 straipsnio 7 dalyje);

2) leidimas naudoti naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklius, kai numatoma naudoti metalų rūdų, vertingųjų mineralų, monomineralinio kvarcinio smėlio išteklius;

3) leidimas naudoti žemės gelmių ertmes (išskyrus šio straipsnio 8 dalyje nurodytus atvejus).

8. Leidimai, nenurodyti šio straipsnio 7 dalyje, išduodami be konkurso. Leidimas naudoti dirbtines žemės gelmių ertmes radioaktyviosioms medžiagoms laikyti be konkurso išduodamas asmeniui, Lietuvos Respublikos branduolinės saugos įstatymo nustatyta tvarka gavusiam licenciją statyti arba licenciją statyti ir eksploatuoti radioaktyviųjų atliekų atliekyną. Leidimas naudoti žemės gelmių ertmes gamtinių dujų saugykiai įrengti išekspluatuotuose angliavandenilių telkiniuose išduodamas be konkurso leidimo naudoti angliavandenilių išteklius turėtojui, išekspluotavusiam angliavandenilių telkinius.

9. Juridinis ar fizinis asmuo arba šių asmenų grupė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį, norinti gauti leidimą, nurodytą šio straipsnio 8 dalyje, turi atitikti šiuos reikalavimus:

1) juridinis asmuo arba šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartį, dalyviai nelikviduojami, nebankrutavę, neiškelta bankroto byla arba nevykdomas bankroto procesas ne teismo tvarka;

2) fiziniui asmeniui arba šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartį, dalyviams nėra vykdomas bankroto procesas;

3) fizinis asmuo turi būti išklauseęs Kasybos darbų vadovo mokymo programą ir turėti tai patvirtinantį pažymėjimą arba atitikti šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytus kvalifikacinius reikalavimus, juridinis asmuo arba fizinių ir juridinių asmenų grupė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį, turėti sutartį su specialistu, išklausių Kasybos darbų vadovo mokymo programą ir turinčiu tai patvirtinantį pažymėjimą arba yra sudarę sutartį su asmeniu, atitinkančiu šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytus kvalifikacinius reikalavimus, kai naudingosios iškasenos išgaunamos atviru kasybos būdu.

17 straipsnis. Leidimų, išduodamų konkurso būdu, išdavimo tvarka

1. Konkursai naudoti naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklius ir žemės gelmių ertmes vykdomi Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, jų laimėtoju pripažįstamas fizinis ar juridinis asmuo ar asmenų grupė, veikianti jungtinės veiklos sutarties pagrindu, konkursiniame pasiūlyme nurodžiusi didžiausią įmoką už žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimo teisės suteikimą. Jeigu pateikiami keli konkursiniai pasiūlymai, kuriuose nurodomos vienodos įmokos už žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimo teisės suteikimą, laimėtoju pripažįstamas fizinis asmuo ar juridinis asmuo, kuris pirmas pateikė konkursinį pasiūlymą. Konkurso sąlygose numatomas minimalus įmokos už žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimo teisės suteikimą dydis, kurį sudaro valstybės lėšomis iki konkurso atliktų konkurso objekto žemės gelmių tyrimo darbų sąnaudos ir konkurso parengiamųjų darbų ir organizavimo išlaidos, apskaičiuojamos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

2. Juridinis ar fizinis asmuo arba šių asmenų grupė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį, norinti dalyvauti šio straipsnio 1 dalyje nurodytame konkurse, turi atitikti šiuos minimalius ekonominės ir finansinės būklės reikalavimus:

1) juridinio asmens ar šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartį, dalyvių paskutinių dvejų metų pelno (nuostolių) ataskaitose arba laikotarpio nuo juridinio asmens ar šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartį, dalyvių įregistravimo Juridinių asmenų registre dienos pelno (nuostolių) ataskaitoje (jeigu juridinis asmuo ar šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartį, dalyviai vykdė veiklą mažiau nei 2 kalendorinius metus) nurodytas grynasis pelnas (nuostoliai) turi būti teigiamas;

2) juridinis asmuo arba šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartį, dalyviai nelikviduojami, nebankrutavę, neiškelta bankroto byla arba nevykdomas bankroto procesas ne teismo tvarka;

3) fiziniam asmeniui arba šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartį, dalyviams nevykdomas bankroto procesas.

3. Konkursai naudoti angliavandenilių išteklius vykdomi Vyriausybės nustatyta tvarka. Prieš skelbiant konkursą Vyriausybės nustatytais atvejais ir tvarka atliekamos planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūros. Konkurso naudoti angliavandenilių išteklius laimėtojas nustatomas pagal formulę:

$$P = I_n * X + I_m * Y, \text{ kur}$$

P – pasiūlymo vertė;

I_n – numatomos investicijos, skirtos angliavandenilių išteklių tyrimo darbams atlikti ir (arba) plote esančio (-ių) telkinio (-ių) išteklių gavybos vystymui;

I_m – pasiūlyta įmoka;

X ir Y – svertinės reikšmės, kurių dydis negali skirtis daugiau kaip 3 kartus.

Konkrečios svertinės reikšmės nustatomos konkurso sąlygose. Pasiūlymo įmoka negali būti mažesnė nei minimali įmoka. Minimalus įmokos dydis apskaičiuojamas pagal šio įstatymo 1 priede nustatytus reikalavimus ir nurodomas konkurso sąlygose. Jeigu pateikiami keli konkursiniai pasiūlymai, kurių pasiūlymų vertė sutampa, laimėtoju pripažįstamas asmuo ar asmenų grupė, pasiūliusi didesnę investicijų sumą.

4. Juridinis ar fizinis asmuo arba šių asmenų grupė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį, norinti dalyvauti konkurse naudoti angliavandenilių išteklius, turi atitikti šiuos minimalius ekonominės ir finansinės būklės bei patirties reikalavimus:

1) juridinio asmens ar šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartį, dalyvių paskutinių dvejų metų pelno (nuostolių) ataskaitose arba laikotarpio nuo juridinio asmens ar šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartį, dalyvių įregistravimo Juridinių asmenų registre dienos pelno (nuostolių) ataskaitoje (jeigu juridinis asmuo ar šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartį, dalyviai vykdė veiklą mažiau nei 2 kalendorinius metus) nurodytas grynas pelnas (nuostoliai) turi būti teigiamas;

2) juridinis asmuo arba šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartį, dalyviai nelikviduojami, nebankrutavę, neiškelta bankroto byla arba nevykdomas bankroto procesas ne teismo tvarka;

3) fiziniam asmeniui arba šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartį, dalyviams nevykdomas bankroto procesas;

4) juridinis ar fizinis asmuo arba šių asmenų grupė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį, turi ne mažesnę už nustatytą konkurso sąlygose angliavandenilių išteklių rūšies, kurią planuoja tirti ir naudoti, tyrimo ir (ar) naudojimo patirtį. Kai asmenys veikia grupėje pagal jungtinės veiklos sutartį, jų patirtis nesumuojama;

5) turi pakankamai techninių ir finansinių pajėgumų užtikrinti, jog būtų imamasi visų tinkamų priemonių, kad būtų užkirstas kelias avarijoms, susijusioms su angliavandenilių išteklių tyrimo ir (ar) naudojimo darbų vykdymu jūroje, taip pat finansinių pajėgumų prisiimti atsakomybę už žalą, galinčią kilti dėl angliavandenilių išteklių tyrimo ir (ar) naudojimo darbų jūroje.

5. Konkurso naudoti angliavandenilių išteklius laimėtojas prieš leidimo išdavimą privalo pateikti finansų įstaigos garantiją, užtikrinančią konkursiniame pasiūlyme nurodytų investicinių įsipareigojimų tinkamą vykdymą. Finansų įstaigos garantijos dydis lygus konkursiniame pasiūlyme numatytų investicijų lėšų sumai pinigine išraiška eurai. Leidimo turėtojas privalo turėti galiojančią finansų įstaigos garantiją, kol bus atliktos konkursiniame pasiūlyme numatytos investicijos. Finansų įstaigos garantijos teikėjui taikomi patikimumo reikalavimai nurodomi konkurso sąlygose. Leidimo turėtoju neišvykdžius konkursiniame pasiūlyme nustatytų investicinių įsipareigojimų, kurie lygūs

finansų įstaigos garantijos dydžiui, arba įvykdžius juos iš dalies, skirtumas tarp įvykdytų įsipareigojimų ir finansų įstaigos garantijos dydžio atitenka Lietuvos Respublikos valstybės išdui. Finansų įstaigos garantijos suma proporcingai mažinama atliktų konkursiniame pasiūlyme numatytų investicijų sumai leidimo turėtojo prašymu. Konkurso naudoti angliavandenilių išteklius jūroje laimėtojas prieš leidimo išdavimą privalo be aukščiau nurodytos finansų įstaigos garantijos taip pat pateikti finansų įstaigos garantiją, užtikrinančią žalos atlyginimą. Šios garantijos tikslas – užtikrinti, kad konkurso naudoti angliavandenilių išteklius jūroje laimėtojas atlygins dėl veiklos jūroje kilusią žalą aplinkai. Leidimo turėtojas privalo turėti galiojančią finansų įstaigos garantiją, užtikrinančią žalos atlyginimą, visą leidimo naudoti angliavandenilių išteklius jūroje laikotarpį. Šios garantijos dydis turi būti 10 procentų nuo konkurso naudoti angliavandenilių išteklius jūroje laimėtojo pasiūlyme nurodytos įmokos ir investicijų sumos.

6. Konkurso laimėtojas pasiūlyme nurodytą įmoką privalo sumokėti iki leidimo išdavimo. Įmoka mokama į Lietuvos Respublikos valstybės išdą ir išdavus leidimą negražinama.

7. Leidimas naudoti tradicinių angliavandenilių išteklius išduodamas be konkurso Vyriausybės nustatyta tvarka leidimo naudoti tradicinių angliavandenilių išteklius turėtojui, kai leidimo turėtojo plote esančio tradicinių angliavandenilių išteklių telkinio dalis patenka į su šiuo plotu besiribojantį plotą, kuriame neišduotas leidimas naudoti angliavandenilių išteklius arba kai nėra galimybės įrengti angliavandenilių išteklių gavybos gręžinio leidimo turėtojui suteiktame plote ir gręžinį prašoma įrengti su leidimo turėtojo plotu besiribojančiame plote, kuriame neišduotas leidimas naudoti angliavandenilių išteklius.

18 straipsnis. Leidimų naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes išdavimas, viešinimas ir atsisakymo išduoti leidimą naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes pagrindai

1. Lietuvos geologijos tarnyba Vyriausybės nustatyta tvarka išduoda leidimus naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes, nurodytus šio įstatymo 16 straipsnio 7 dalyje.

2. Lietuvos geologijos tarnyba Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka išduoda leidimus naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes, nenurodytus šio straipsnio 1 dalyje. Asmuo, norintis gauti leidimą, turi pateikti prašymą ir dokumentus, nurodytus Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytoje tvarkoje.

3. Leidimas, nurodytas šio straipsnio 1 dalyje, išduodamas per 50 darbo dienų nuo konkurso rezultatų paskelbimo, bet ne anksčiau kaip po mėnesio. Leidimas, nurodytas šio straipsnio 2 dalyje, išduodamas per 20 darbo dienų nuo asmens tinkamų dokumentų pateikimo dienos arba motyvuotu Lietuvos geologijos tarnybos sprendimu leidimo išdavimo terminas gali būti pratęstas iki 10 darbo dienų.

4. Apie leidimo naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes išdavimą, jo galiojimo sustabdymą, galiojimo sustabdymo panaikinimą arba leidimo galiojimo panaikinimą asmuo, pateikęs prašymą leidimui naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes, arba leidimo naudoti žemės gelmių išteklius turėtojas informuojamas per 3 darbo dienas nuo atitinkamo sprendimo priėmimo. Lietuvos geologijos tarnyba apie leidimo naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes išdavimą ar patikslinimą, galiojimo sustabdymą, galiojimo sustabdymo panaikinimą ir leidimo galiojimo panaikinimą ir apie angliavandenilių išteklių naudojimo projekto patvirtinimą ar patikslinimą informuoja suinteresuotas institucijas ir visuomenę Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, neviešindama informacijos ir duomenų, sudarančių leidimo turėtojo komercinę (gamybinę) paslaptį. Komercinė (gamybinė) paslaptimi negali būti laikoma informacija ir duomenys, kurie pagal įstatymus turi būti prieinama visuomenei. Neviešinami asmens duomenys, kurių apsaugą reglamentuoja Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas.

5. Leidimas naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes, nurodytas šio įstatymo 16 straipsnio 7 dalyje, neišduodamas, jeigu konkurso naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes laimėtojas šio

įstatymo 17 straipsnio 5 ir 6 dalių nustatyta tvarka nepateikia finansų įstaigos garantijos (-ų) ir (arba) nesumoka pasiūlyme nurodytos įmokos arba nesumoka valstybės rinkliavos už leidimo išdavimą.

6. Leidimas naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes, nurodytas šio įstatymo 16 straipsnio 8 dalyje, neišduodamas, jeigu:

1) nepateikti dokumentai, nurodyti Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytoje tvarkoje arba pateikti dokumentai neatitinka Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos tvarkos reikalavimų;

2) pateiktuose dokumentuose nurodomi melagingi ir (arba) suklastoti duomenys;

3) pateiktame prašyme ar dokumentuose nurodyti klaidingi duomenys ir per Lietuvos geologijos tarnybos nurodytą terminą prašymą padavęs asmuo neištaiso nurodytų trūkumų;

4) prašymą pateikusiam asmeniui anksčiau išduoto leidimo galiojimas buvo panaikintas šio įstatymo 19 straipsnio 3 dalies 4 ar 9 punktuose numatytais pagrindais ir jis nepašalina pažeidimų;

5) prašymą pateikusiam asmeniui anksčiau išduoto leidimo galiojimas buvo panaikintas šio įstatymo 19 straipsnio 3 dalies 3 punkte numatytais pagrindais ir nuo leidimo galiojimo panaikinimo nepraėjo 1 metai;

6) už leidimo išdavimą nesumokėta valstybės rinkliava.

19 straipsnis. Leidimo naudoti žemės gelmių išteklius, išskyrus angliavandenilius, ir ertmes galiojimo sustabdymas, galiojimo sustabdymo panaikinimas, galiojimo panaikinimas, tikslinimas

1. Leidimo naudoti žemės gelmių išteklius, išskyrus angliavandenilius, ir žemės gelmių ertmes galiojimas sustabdomas iki vienerių metų, jei:

1) leidimo turėtojas pažeidžia žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimo sąlygas ar žemės gelmių naudojimo plane numatytus reikalavimus ir per priežiūrą vykdančios institucijos nurodytą terminą, ne trumpesnį nei 14 kalendorinių dienų ir ne ilgesnį kaip 2 mėnesiai, nepašalina pažeidimų;

2) leidimo turėtojas pažeidžia aplinkos apsaugos, darbuotojų saugos ir sveikatos ir žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimo reikalavimus ir per priežiūrą vykdančios institucijos nurodytą terminą, ne trumpesnį nei 14 kalendorinių dienų ir ne ilgesnį kaip 2 mėnesiai, nepašalina pažeidimų;

3) leidimo turėtojas netenka teisės naudotis suteikto kasybos sklypo žeme;

4) įsiteisėjo teismo sprendimas, panaikinantys atrankos išvadą dėl poveikio aplinkai vertinimo arba sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos, arba žemės gelmių išteklių naudojimo planą. Per vienerius metus leidimo turėtojas turi gauti naują įsiteisėjusiu teismo sprendimu panaikintą dokumentą.

2. Leidimo galiojimo sustabdymas panaikinamas, jeigu leidimo turėtojas per nustatytą terminą pašalina priežastis, dėl kurių buvo sustabdytas leidimo galiojimas.

3. Leidimo naudoti žemės gelmių išteklius, išskyrus angliavandenilius, ir ertmes galiojimas panaikinamas, jei:

1) išsenka ištekliai, kuriuos naudoti gautas leidimas, ir leidimo turėtojas įvykdo visus leidime ir žemės gelmių naudojimo plane numatytus sprendinius;

2) leidimo turėtojas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka pateikia prašymą panaikinti leidimo galiojimą;

3) leidimo turėtojas leidimu skirtame naudoti telkinyje nepradėjo vykdyti veiklos per 4 metus nuo leidimo gavimo, kai leidimas išduotas šio įstatymo 16 straipsnio 8 dalyje nurodytu atveju, ar per 4 metus nuo naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklių ir žemės gelmių ertmių aprobavimo nepatvirtinamas žemės gelmių naudojimo planas arba leidimo turėtojas nepradėjo vykdyti veiklos per 4 metus nuo žemės gelmių naudojimo plano patvirtinimo, kai leidimas išduotas šio įstatymo 16 straipsnio 7 dalyje nurodytu atveju, arba 4 metus paeiliui nevykdė leidime nurodytos veiklos. Lietuvos geologijos tarnyba prieš 1 metus iki šiame papunktyje nurodytų terminų pabaigos įspėja leidimo turėtoją apie galimą leidimo galiojimo panaikinimą;

4) leidimo turėtojas per priežiūrą vykdančios institucijos nurodytą terminą nepašalina pažeidimų, dėl kurių buvo sustabdytas leidimo galiojimas;

5) leidimo turėtojas juridinis asmuo yra likviduotas;

6) leidimo turėtojas fizinis asmuo miršta;

7) leidimo turėtojas veikia kaip asmenų grupė ir pasibaigia sudarytos jungtinės veiklos sutarties galiojimas;

8) kai šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytu atveju per leidimo galiojimo sustabdymo laikotarpį iš naujo neįgyja teisės naudotis suteikto kasybos sklypo žeme;

9) leidimo turėtojas leidimą gavo pateikęs klaidingus ar melagingus duomenis ir priežiūrą vykdančios institucijos nurodytu laiku nepašalina pažeidimų.

10) šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytu atveju, kai leidimo turėtojas per priežiūrą vykdančios institucijos nustatytą terminą negauna naujo įsiteisėjusiu teismo sprendimu panaikinto dokumento.

4. Leidimas naudoti žemės gelmių išteklius, išskyrus angliavandenilius, ir ertmes tikslinamas, atsižvelgiant į asmens prašymą, esant bent vienai iš šių aplinkybių:

1) fizinis ar juridinis asmuo ar asmenų grupė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį, įsigijo leidimą turintį juridinį asmenį (įmonę) (Civilinio kodekso 6.402 straipsnis). Patikslintas leidimas išduodamas įmonę įsigijusiam asmeniui ar asmenų grupei, veikiančiai pagal jungtinės veiklos sutartį, kuriam pereina visos leidimą turėjusio juridinio asmens teisės ir pareigos, susijusios su leidimu, ir kuris atitinka reikalavimus keliamus asmeniui, siekiančiam gauti leidimą vykdyti veiklą;

2) leidimą turintis juridinis asmuo reorganizuojamas. Patikslintas leidimas išduodamas jungimo būdu reorganizuotam asmeniui, kuriam pereina jungimo būdu reorganizuoto asmens teisės ir pareigos, susijusios su leidimu, ir jis atitinka reikalavimus, keliamus asmeniui, siekiančiam gauti leidimą, arba juridiniam asmeniui, kuriam pereina skaidymo būdu reorganizuoto juridinio asmens visos teisės ir pareigos, susijusios su leidimu, ir kuris atitinka reikalavimus, keliamus asmeniui, siekiančiam gauti leidimą;

3) šio įstatymo 16 straipsnio 5 dalyje numatytu atveju.

5. Leidimo galiojimo sustabdymas arba galiojimo panaikinimas neatleidžia leidimo turėtojo ar asmens turėjusio leidimą nuo pareigos atlikti veiksmus dėl išteklių naudojimo metu pažeistos žemės rekultivavimo ir žemės gelmių išteklių, likusių telkinyje, apsaugos nuo išsekimo ir kokybės blogėjimo.

6. Leidimą tikslina, leidimo galiojimą sustabdo ir panaikina, panaikina leidimo galiojimo sustabdymą, pratęsia leidimo galiojimą Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka Lietuvos geologijos tarnyba.

20 straipsnis. Leidimo naudoti angliavandenilių išteklius galiojimo sustabdymas, galiojimo sustabdymo panaikinimas, galiojimo panaikinimas, tikslinimas

1. Leidimo naudoti angliavandenilių išteklius galiojimas sustabdomas iki vienerių metų, jeigu leidimo turėtojas:

1) pažeidžia angliavandenilių išteklių naudojimo sąlygas ir (ar) angliavandenilių išteklių naudojimo projektuose numatytus reikalavimus ir per priežiūrą vykdančios institucijos nurodytą terminą, ne trumpesnę nei 14 kalendorinių dienų ir ne ilgesnę kaip 2 mėnesiai, nepašalina pažeidimų;

2) pažeidžia aplinkos apsaugos, darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimus, žemės gelmių išteklių tyrimo ir (ar) naudojimo reikalavimus ir per priežiūrą vykdančios institucijos nurodytą terminą, ne trumpesnę nei 14 kalendorinių dienų ir ne ilgesnę kaip 2 mėnesiai, nepašalina pažeidimų.

2. Leidimo galiojimo sustabdymas panaikinamas, jeigu leidimo turėtojas per nustatytą terminą pašalina priežastis, dėl kurių buvo sustabdytas leidimo galiojimas.

3. Leidimo naudoti angliavandenilių išteklius galiojimas panaikinamas, jei:

1) leidimo turėtojas pateikia prašymą panaikinti leidimo galiojimą;

2) leidimo turėtojas per nurodytą terminą nepašalina pažeidimų, dėl kurių buvo sustabdytas leidimo galiojimas;

3) leidimo turėtojas juridinis asmuo yra likviduotas;

4) leidimo turėtojas fizinis asmuo miršta;

5) leidimo turėtojas veikia kaip asmenų grupė ir pasibaigia sudaryta jungtinės veiklos sutartis;

6) leidimo turėtojas leidimo plote 4 metus paeiliui nevykdė leidime nurodytos angliavandenilių išteklių tyrimo ar naudojimo (gavybos) veiklos;

7) išsenka ištekliai, kuriuos naudoti gautas leidimas, ir leidimo turėtojas įvykdo visus leidime ir angliavandenilių išteklių naudojimo projektuose numatytus sprendinius.

4. Leidimas naudoti angliavandenilių išteklius tikslinamas, jei:

1) fizinis ar juridinis asmuo ar asmenų grupė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį, įsigijo leidimą turintį juridinį asmenį (įmonę) (Civilinio kodekso 6.402 straipsnis). Patikslintas leidimas išduodamas įmonei įsigijusiam asmeniui ar asmenų grupei, veikiančiai pagal jungtinės veiklos sutartį, kuriam pereina visos leidimą turėjusio juridinio asmens teisės ir pareigos, susijusios su leidimu, ir kuris atitinka reikalavimus, keliamus asmeniui, siekiančiam gauti leidimą;

2) leidimą turintis juridinis asmuo reorganizuojamas. Patikslintas leidimas išduodamas jungimo būdu reorganizuotam asmeniui, kuriam pereina jungimo būdu reorganizuoto juridinio asmens teisės ir pareigos, susijusios su leidimu, ir jis atitinka reikalavimus, keliamus asmeniui, siekiančiam gauti leidimą, arba juridiniam asmeniui, kuriam pereina skaidymo būdu reorganizuoto juridinio asmens visos teisės ir pareigos, susijusios su leidimu, ir kuris atitinka reikalavimus, keliamus asmeniui, siekiančiam gauti leidimą.

5. Leidimo galiojimo sustabdymas arba galiojimo panaikinimas neatleidžia leidimo turėtojo ar asmens turėjusio leidimą nuo pareigos atlikti veiksmus dėl išteklių naudojimo metu pažeistos žemės rekultivavimo ir žemės gelmių išteklių, likusių telkinyje, apsaugos nuo išsekimo ir kokybės blogėjimo.

6. Leidimą naudoti angliavandenilių išteklius tikslina, leidimo galiojimą sustabdo ir panaikina, panaikina leidimo galiojimo sustabdymą Vyriausybės nustatyta tvarka Lietuvos geologijos tarnyba.

21 straipsnis. Atsisakymo derinti grunto išteklių naudojimo projektą pagrindai

Grunto išteklių naudojimo projektas nederinamas, jeigu:

1) grunto karjerą planuojama įrengti atviru kasybos būdu išgaunamų naudingųjų iškasenų telkiniuose arba plotuose, kuriuose prieš įrengiant grunto karjerą atlikus tiesioginį žemės gelmių tyrimą surandamos atviru kasybos būdu išgaunamų naudingųjų iškasenų sandaupos;

2) nepateikti dokumentai, nurodyti aplinkos ministro nustatytoje tvarkoje arba pateikti dokumentai neatitinka aplinkos ministro nustatytos tvarkos reikalavimų;

3) parengto projekto sprendiniai neatitinka aplinkos ministro nustatytos tvarkos ir kitų teisės aktų reikalavimų.

22 straipsnis. Leidimo naudoti žemės gelmių išteklių ir ertmių priedas

1. Leidimo naudoti naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išduodamo ne konkurso tvarka, priede nurodoma: žemės gelmių išteklius aprobavusi įstaiga, aprobuotų ir skiriamų naudoti žemės gelmių išteklių kiekis, skirtos kasybos sklypo ribos, išteklių naudojimo paskirtis, gavybos apskaita, įpareigojimas vykdyti veiklą vadovaujantis žemės gelmių naudojimo planu (nurodoma sprendimo, kuriuo jis tvirtintas data, numeris),

2. Leidimo naudoti naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išduodamo konkurso tvarka, priede nurodoma: žemės gelmių išteklius aprobavusi įstaiga, aprobuotų ir skiriamų naudoti žemės gelmių išteklių kiekis, išteklių naudojimo paskirtis, gavybos apskaita. Priedas tikslinamas, patvirtinus žemės gelmių naudojimo planą, nurodant įpareigojimą vykdyti veiklą vadovaujantis

žemės gelmių naudojimo planu (nurodoma sprendimo, kuriuo jis tvirtintas data, numeris) ir kasybos sklypo ribas.

3. Leidimo naudoti žemės gelmių ertmes priede nurodoma: ertmę aprobavusi įstaiga, aprobuotos ertmės ribos, žemės gelmių ertmės paskirtis. Priedas tikslinamas, patvirtinus žemės gelmių naudojimo planą, nurodant įpareigojimą vykdyti veiklą vadovaujantis žemės gelmių naudojimo planu (nurodoma sprendimo, kuriuo jis tvirtintas data, numeris).

4. Jeigu leidime naudoti naudingųjų iškasenų, išskyrus angliavandenilius, išteklius ir žemės gelmių ertmes numatytas išteklių ir ertmių tyrimas, priede nurodomas tyrimų plotas, terminas ir nustatomos tyrimų vykdymo sąlygos. Šiuo atveju atlikus išteklių ir ertmių tyrimą, turi būti keičiamas leidimo priedas pagal šio straipsnio 2–3 dalių nuostatas.

5. Leidimo naudoti požeminio vandens išteklius priede nurodoma: išteklius aprobavusi įstaiga, eksploatacinis vandeningas horizontas, aprobuotų ir skiriamų naudoti išteklių kiekis, naudojimo paskirtis, naudojimo sąlygos, išgavimo kiekis, gavybos apskaita, jei atliekamos poveikio aplinkai vertinimo arba atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūros, jų metu priimti planuojamos ūkinės veiklos vykdymo sprendiniai.

6. Leidimo naudoti angliavandenilių išteklius priede nurodoma: angliavandenilių išteklių telkiniai ir (ar) sankaupos, ir (ar) kaupavietės, ir jų išteklių kiekis, angliavandenilių išteklių naudojimo sąlygos. Jeigu leidime naudoti angliavandenilių išteklius numatytas šių išteklių tyrimas, leidimo priede nurodomas išteklių tyrimo terminas, privalomi atlikti tyrimo darbai, jų atlikimo terminai, metodai, apimtys, investicijos, tyrimo vykdymo sąlygos. Leidimo turėtojo įsipareigojimai dėl angliavandenilių išteklių tyrimo darbų atlikimo (angliavandenilių išteklių tyrimo darbų atlikimo terminų, apimčių ir investicijų) negali būti mažesni už tuos įsipareigojimus dėl angliavandenilių išteklių tyrimo darbų atlikimo, kurie buvo nurodyti konkurso naudoti angliavandenilių išteklius metu leidimo turėtojo pateiktame konkursiniame pasiūlyme. Atsiradus pagrįstoms geologinėms aplinkybėms, dėl kurių neįmanoma ar neracionalu įvykdyti šioje dalyje nurodytų privalomų angliavandenilių išteklių tyrimų pagal numatytus metodus, jie gali būti pakeisti kitais angliavandenilių išteklių tyrimų metodais. Šiuo atveju investicijos turi būti ne mažesnės, nei neatliktų angliavandenilių išteklių tyrimų investicijos. Atitinkamai pakeičiamas leidimo priedas. Leidimo priedas tikslinamas, patvirtinus angliavandenilių išteklių naudojimo projektą, nurodant įpareigojimą vykdyti veiklą vadovaujantis angliavandenilių išteklių naudojimo projektu (nurodoma sprendimo, kuriuo jis tvirtintas data, numeris).

7. Leidimo naudoti žemės gelmių išteklių ir ertmių priedas keičiamas pasikeitus jame nurodytiems duomenims.

23 straipsnis. Angliavandenilių išteklių naudojimo projektas

1. Angliavandenilių ištekliai naudojami pagal angliavandenilių išteklių naudojimo projektą, kuris rengiamas aprobavus angliavandenilių telkinio išteklius, kuriuos planuojama naudoti, atlikus Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme šiai ūkinei veiklai nustatytas procedūras.

2. Angliavandenilių išteklių naudojimo projektų rengimo, derinimo, viešinimo, tvirtinimo ir keitimo tvarką nustato aplinkos ministro patvirtintos Angliavandenilių išteklių naudojimo projektų rengimo taisyklės.

3. Angliavandenilių išteklių naudojimo projektą tvirtina Lietuvos geologijos tarnyba. Angliavandenilių išteklių naudojimo projekto rengimą inicijuoja juridinis ar fizinis asmuo ar šių asmenų grupė, veikianti pagal jungtinės veiklos sutartį, turintys leidimą naudoti angliavandenilių išteklius. Angliavandenilių išteklių naudojimo projektą rengti turi teisę juridiniai ir fiziniai asmenys bei šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartis, turintys (-čios) leidimą atlikti angliavandenilių išteklių paiešką ir žvalgybą.

4. Angliavandenilių išteklių naudojimo projekto rengimo iniciatoriai privalo informuoti visuomenę apie angliavandenilių išteklių naudojimo projekto rengimą aplinkos ministro patvirtintų Angliavandenilių išteklių naudojimo projektų rengimo taisyklių nustatyta tvarka. Neviešinama gali būti informacija ir duomenys, sudarantys leidimo turėtojo komercinę (gamybinę) paslaptį. Komercinė (gamybinė) paslaptimi negali būti laikoma informacija, kuri pagal įstatymus ir kitus teisės aktus turi būti prieinama visuomenei.

5. Angliavandenilių išteklių naudojimo projekte turi būti numatyta:

1) angliavandenilių išteklių naudojimo būdas ir priemonės;
2) angliavandenilių išteklių naudojimo metu pažeistos žemės rekultivacijos priemonės, kai angliavandenilių išteklius numatoma naudoti sausumoje, ar būtinos aplinkos elementų atkūrimo priemonės, kai angliavandenilių išteklius numatoma naudoti jūroje, ir angliavandenilių išteklių, likusių telkinyje, apsaugos nuo išsekimo ir kokybės blogėjimo priemonės, kai laikinai ar visiškai nutraukiamas jų naudojimas;

3) angliavandenilių išteklių telkinio ribose esančio požeminio vandens apsaugos nuo galimų neigiamų naudojimo padarinių priemonės, kai angliavandenilių išteklius numatoma naudoti sausumoje;

4) angliavandenilių išteklių naudojimo metu susidarančių kasybos pramonės atliekų ir kitų atliekų tvarkymo būdai ir priemonės;

5) poveikio aplinkai vertinimo arba atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūrų metu priimtų planuojamos ūkinės veiklos vykdymo sprendinių įgyvendinimo priemonės;

6) kitos nuostatos, nurodytos Angliavandenilių išteklių naudojimo projektų rengimo taisyklėse.

6. Žemės ūkio paskirties žemės sklype, kuris reikalingas angliavandenilių išteklių tyrimui ir naudojimui, angliavandenilių išteklių tyrimams ir naudojimui reikalingi statiniai ir įrenginiai projektuojami, statomi ir įrengiami nekeičiant pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) žemės naudojimo būdo, nerengiant teritorijų planavimo dokumentų ir nekeičiant bendrojo plano sprendinių.

24 straipsnis. Žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimo sąlygos

1. Žemės gelmių ištekliai turi būti naudojami racionaliai ir kompleksiškai, apsaugant nenaudojamus žemės gelmių išteklius.

2. Naudojant žemės gelmių išteklius, būtina stebėti jų būklę, prognozuoti kiekio ir kokybės kaitą, tvarkyti išgaunamų ir liekančių telkinyje išteklių apskaitą, ūkio subjektams vykdyti žemės gelmių monitoringą ir nustatyta tvarka teikti duomenis. Požeminio vandens, kuriam naudoti reikalingas leidimas arba iš gėlo požeminio vandens vandenvietės išgaunama (planuojama išgauti) 10 m³ ir daugiau gėlo požeminio vandens per parą, skaičiuojant metinį vidurkį, ir angliavandenilių išteklių gavybos vietoje turi būti įrengti apskaitos prietaisai, atitinkantys Lietuvos Respublikos metrologijos įstatyme matavimo priemonėms keliamus reikalavimus, matuojantys išgaunamų išteklių kiekį. Apskaitos prietaisus savo lėšomis įrengia ir prižiūri požeminio vandens išteklių ir angliavandenilių išteklių naudotojai.

3. Naudingųjų iškasenų ir požeminio vandens ištekliai ir žemės gelmių ertmės, kurių naudojimui reikalingas leidimas, taip pat gėlo požeminio vandens ištekliai, kai iš požeminio vandens vandenvietės išgaunama (planuoja išgauti) 10 m³ ir daugiau gėlo požeminio vandens per parą, skaičiuojant metinį vidurkį, turi būti aprobuoti.

4. Gruntas naudojamas aplinkos ministro nustatyta tvarka, turint aplinkos ministro nustatyta tvarka parengtą ir suderintą grunto išteklių naudojimo projektą.

5. Naudingųjų iškasenų išteklių ir grunto naudojimo metu pažeistos žemės rekultivavimo darbus savo lėšomis atlieka arba juos organizuoja asmenys, turintys nustatyta tvarka išduotą leidimą naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes. Baigus vykdyti naudingųjų iškasenų išteklių gavybą, ne vėliau kaip per dvejus metus žemės sklypas turi būti rekultivuotas.

6. Draudžiama atlikti išsklaidytųjų angliavandenilių tyrimą ir (arba) naudojimą taikant hidraulinį uolienų ardymą saugomose teritorijose, požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonose ir įrenginių, skirtų geriamajam vandeniui vartotojams ruošti, teritorijose.

7. Jeigu žemės gelmių išteklių naudojimui numatoma naudoti radioaktyvias, pavojingas žmonių sveikatai ar aplinkai medžiagas ir mišinius arba gavybą vykdyti taikant hidraulinio uolienų ardymo metodą, asmenys, turintys leidimą naudoti žemės gelmių išteklius, privalo Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytoje tvarkoje nurodytą informaciją teikti Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

8. Asmenys, turintys leidimą naudoti angliavandenilių išteklius, privalo Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis informuoti Lietuvos geologijos tarnybą apie kiekvieną hidraulinio uolienų ardymo atvejį ir tikslią jo metu panaudotų medžiagų sudėtį procentais ir jų kiekį. Lietuvos geologijos tarnyba Vyriausybės nustatyta tvarka informaciją pateikia kitoms kompetentingoms institucijoms.

9. Kasybos pramonės atliekos tvarkomos teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Vykdam angliavandenilių išteklių tyrimo ir (ar) gavybos darbus jūroje, leidimo naudoti angliavandenilių išteklius turėtojas ar angliavandenilių išteklių tyrimą vykdamasis asmuo privalo imtis visų tinkamų priemonių, kad būtų užkirstas kelias avarijoms, susijusioms angliavandenilių išteklių tyrimo ir (ar) naudojimo darbų vykdymu, o joms kilus privalo imtis visų tinkamų priemonių jos padariniams žmogaus sveikatai ir aplinkai apriboti.

11. Jūroje vykdam veiklą, susijusią su angliavandenilių išteklių tyrimo ir (ar) gavybos gręžinių įrengimu ir angliavandenilių išteklių gavyba, privaloma laikytis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytos avarijų jūroje prevencijos ir likvidavimo tvarkos.

25 straipsnis. Žemės sklypas, reikalingas žemės gelmių ištekliams ir ertmėms naudoti

1. Žemės sklypas ar sklypai, reikalingas (-gi) žemės gelmių ištekliams ir ertmėms naudoti (toliau – žemės sklypas), įgyjami, naudojami arba valdomi Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo, kitų įstatymų nustatyta tvarka.

2. Žemės gelmių ištekliai ar ertmės pradedami naudoti tik įgijus teisę naudoti ar valdyti žemės sklypą, reikalingą žemės gelmių ištekliams ar ertmėms naudoti.

V SKYRIUS ŽEMĖS GELMIŲ APSAUGA

26 straipsnis. Žemės gelmių ir jų išteklių apsauga

1. Siekiant užtikrinti racionalų žemės gelmių ir jų išteklių naudojimą ir apsaugą, žemės gelmių apsaugos priemonės įgyvendinamos:

- 1) atliekant teritorijų planavimą;
- 2) atliekant planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą;
- 3) sistemiškai tiriant ir stebint žemės gelmių būklę;
- 4) vykdam žemės gelmių išteklių naudojimo kontrolę;
- 5) nustatant požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonas.

2. Žemės gelmių išteklių ir ertmių tyrimo ir naudojimo metu turi būti užtikrinta žemės gelmių ir jų vertingųjų savybių apsauga.

3. Asmenys, atliekantys išsklaidytųjų angliavandenilių išteklių tyrimą ir (arba) naudojimą, privalo užtikrinti, kad medžiagos, naudojamos išsklaidytųjų angliavandenilių tyrimui ir (arba) naudojimui, nepatektų į požeminio ir (arba) paviršinio vandens telkinius, aplinką ir jų neužterštų. Išsklaidytųjų angliavandenilių tyrimą ir (arba) naudojimą atliekantys asmenys privalo užtikrinti, kad kasybos pramonės atliekos ir kitos atliekos, susidariusios išsklaidytųjų angliavandenilių tyrimo ir (arba) naudojimo metu, būtų sutvarkytos teisės aktuose nustatyta tvarka.

4. Atviru kasybos būdu išgaunamų naudingųjų iškasenų telkiniuose draudžiama:

1) statyti statinius, įrengti įrenginius, tiesti inžinerinius tinklus (išskyrus statinius, įrenginius ar inžinerinius tinklus, skirtus šių telkinių eksploatavimui);

2) įveisti mišką ar sodą;

3) įrengti dirbtinius vandens telkinius;

4) keisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (arba) žemės sklypo būdą (būdus), išskyrus pakeitimą į kitos paskirties žemės naudingųjų iškasenų teritorijų naudojimo būdą.

5. Asmuo, suinteresuotas vykdyti naudingųjų iškasenų gavybą atviru kasybos būdu, dėl žemės savininko ar valdančio patikėjimo teise asmens nuostolių, patiriamų dėl papildomų žemės naudojimo ribojimų, rašytine forma sutaria su žemės savininku ar valdytoju.

27 straipsnis. Žemės gelmių monitoringas

1. Žemės gelmių būklė turi būti sistemingai stebima visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, intensyvių geologinių procesų ir jų keliamų pavojų zonose, didesnės antropogeninės apkrovos plotuose ir atskiruose ūkinės veiklos objektuose.

2. Žemės gelmių monitoringą, kaip bendro valstybinio aplinkos monitoringo dalį, visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje vykdo ir gautus duomenis kaupia Lietuvos geologijos tarnyba įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

VI SKYRIUS DUOMENYS APIE ŽEMĖS GELMES

28 straipsnis. Privalomas duomenų apie žemės gelmes teikimas

Fiziniai ar juridiniai asmenys ir šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartis, privalo neatlygintinai teikti Lietuvos geologijos tarnybai jos nustatyta tvarka duomenis apie žemės gelmes, gautus jų atliekamų žemės gelmių tyrimų ir jų išteklių ar ertmių naudojimo metu, išskyrus netiesioginių tyrimų duomenis, ir gręžinių kerną.

29 straipsnis. Valstybinė geologinės informacijos sistema

1. Valstybinę geologinės informacijos sistemą kuria, saugo ir valdo Lietuvos geologijos tarnyba. Valstybinėje geologinės informacijos sistemoje sukaupti duomenys apie žemės gelmes yra valstybės nuosavybė.

2. Duomenys apie žemės gelmių išteklius, ertmes, gręžinius, geoterminių gręžinių sistemas ir tyrimus registruojami Žemės gelmių registre. Šį registrą steigia Vyriausybė, jis yra valstybinės geologinės informacijos sistemos sudedamoji dalis.

30 straipsnis. Duomenų apie žemės gelmes naudojimas

1. Valstybinės geologinės informacijos sistemos duomenys apie žemės gelmes (toliau – duomenys) turi būti prieinami fiziniams ar juridiniams asmenims ir šių asmenų grupėms, veikiančioms pagal jungtinės veiklos sutartis, išskyrus apribojimus, nustatytus šio straipsnio 4 ir 5 dalyse. Valstybinės geologinės informacijos sistemos duomenų teikimo ir naudojimo tvarką nustato Lietuvos geologijos tarnyba.

2. Fiziniai ar juridiniai asmenys bei šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartis, privalo naudoti gautus iš valstybinės geologinės informacijos sistemos duomenis, dokumentus ir (arba) jų kopijas tik teisėtiems ir apibrėžtiems tikslams.

3. Fiziniai ar juridiniai asmenys ir šių asmenų grupės, veikiančios pagal jungtinės veiklos sutartis, laisvai naudojami už savo lėšas gautais duomenimis, išskyrus apribojimus, numatytus įstatymuose.

4. Valstybinei geologinės informacijos sistemai pateiktų duomenų, kurie gauti fizinių ar juridinių asmenų ir šių asmenų grupių, veikiančių pagal jungtinės veiklos sutartis, lėšomis ir sudaro komercinę (gamybinę) paslaptį, naudojimas gali būti apribotas šių asmenų raštišku prašymu. Tuo atveju valstybinę geologinės informacijos sistemą valdanti institucija duomenis gali naudoti tik tarnybinėms reikmėms (jos valstybinio reguliavimo funkcijoms atlikti), negali jų skelbti ar perduoti kitiems asmenims, išskyrus teisėsaugos institucijas, turinčias teisę jų reikalauti. Šių duomenų naudojimo apribojimo terminas negali būti ilgesnis negu penkeri metai nuo jų gavimo. Pasibaigus šiam terminui, duomenys naudojami pagal šio straipsnio 1 dalį.

5. Duomenų apie žemės gelmes skelbimą, platinimą, perdavimą trečiosioms šalims ar išvežimą iš Lietuvos Respublikos, nesvarbu, kieno lėšomis ir kada jie gauti, gali riboti Vyriausybė, jeigu tai gali pakenkti valstybės saugumui ir interesams.

VII SKYRIUS TARPTAUTINIAI SANTYKIAI

31 straipsnis. Poveikis kitų valstybių aplinkai

Žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimas Lietuvos Respublikoje turi būti vykdomas taip, kad nedarytų neigiamo poveikio ar žalos kitų valstybių aplinkai, jų žemės gelmių būklei bei gyventojams.

32 straipsnis. Tarptautinis bendradarbiavimas

Lietuvos Respublikos Vyriausybė siekia, kad žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimas ir kita ūkinė veikla kaimyninėse valstybėse neturėtų neigiamos įtakos Lietuvos Respublikos aplinkai, žemės gelmių vertingosioms savybėms ir ištekliams, nedarytų žalos gyventojams. To siekiama sudarant tarptautines sutartis dėl ūkinės veiklos ir žemės gelmių naudojimo reguliavimo pasienio teritorijose, keičiantis duomenimis apie žemės gelmių būklę, skatinant bendradarbiavimą tiriant žemės gelmes bei kitais tarptautine teise pagrįstais būdais.

33 straipsnis. Tarptautinės sutartys

Jei Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nustatyti kitokie reikalavimai, negu išdėstyti šiame įstatyme, taikomi tarptautinių sutarčių reikalavimai.

Teisės apsaugos departamento
direktore
Agnė Jakstienė
2018-02-13

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas
2018-02-14

KONKREČIOJI SPECIALISTĖ
REGINA JURKONIENĖ
2018-02-09

**MINIMALAUS KONKURSO NAUDOTI ANGLIAVANDENILIŲ IŠTEKLIUS
ĮMOKOS DYDŽIO APSKAIČIAVIMO PRINCIPAI**

1. Įmokos dydis kinta priklausomai nuo suteikiamo angliavandenilių išteklių naudojimo ploto. Į minimalų įmokos dydį įskaitomos telkinio ar jo dalies, ir (arba) kaupvietės ir (arba) sankaupos geologinio tyrimo darbų bei konkurso parengiamųjų darbų bei organizavimo išlaidos.

2. Minimalus įmokos dydis apskaičiuojamas pagal formulę:

$I_{\min} = (P \times 288,9) + V$, Eur, kur:

I_{\min} – minimalus įmokos dydis, eurai;

288,9 – valstybinių geologinio tyrimo sąnaudų koeficientas, eurai;

P – teritorijos plotas, kuriame suteikiama teisė nustatyta tvarka tirti ir naudoti angliavandenilių išteklius, į kurį neįskaitomas saugomų ir urbanizuotų teritorijų plotas (išreikštas kvadratiniais kilometrais);

V – valstybės lėšomis iki konkurso atliktų ploto (telkinio) tyrimo darbų išlaidos ir konkurso organizavimo ir parengiamųjų darbų sąnaudų vertė.

3. Konkurso organizavimo ir parengiamųjų darbų sąnaudų vertė nustatoma pagal faktines konkurso rengimo ir organizavimo išlaidas. Išlaidos, priskiriamos prie konkurso organizavimo ir parengiamųjų darbų išlaidų, yra:

3.1. strateginio pasekmių aplinkai vertinimo atlikimo išlaidos;

3.2. konkurso ploto geologinės informacijos paketo parengimo ir konkurso skelbimo išlaidos.

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas

2018-02-14

VIŠTAUSIŲ SPECIALISTĖ
REGINA JURKONIENĖ
2018-02-09

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 1994 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/22/EB dėl leidimų žvalgyti, tirti ir išgauti angliavandenilius išdavimo ir naudojimosi jais sąlygų (OL L 164, 1994-6-30, p. 3).

2. 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012-1-28, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/52/ES, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 124, 2014-04-25, p. 1).

3. 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/30/ES dėl naftos ir dujų operacijų jūroje saugos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2004/35/EB (OL L 178, 2013-6-28, p. 66).

4. 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/21/EB dėl kasybos pramonės atliekų tvarkymo ir iš dalies keičianti Direktyvą 2004/35/EB (OJ L 102, 2006-04-11, p. 15).

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2019 m. gegužės 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir aplinkos ministras iki 2018 m. sausio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

3. Iki šio įstatymo įsigaliojimo gauti prašymai dėl leidimo tirti žemės gelmes, leidimo naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes išdavimo nagrinėjami, paskelbti konkursai naudoti žemės gelmių išteklius ar ertmes vykdomi, jų pagrindu sudaromos žemės gelmių išteklių ar ertmių naudojimo sutartys pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusį teisinį reglamentavimą.

4. Asmenys, turintys leidimus tirti žemės gelmes išduotus pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusį teisinį reglamentavimą, kurie neatitinka šiame įstatyme nurodytų kvalifikacijos reikalavimų, privalo per 4 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo atitikti šiame įstatyme nustatytus reikalavimus leidimui gauti.

5. Įsigaliojus šiam įstatymui panaikinamas leidimų tirti žemės gelmes, suteikiančių teisę vykdyti mechaninį gręžinių, išskyrus angliavandenilių išteklių tyrimo ir naudojimo, gręžimą ir (arba) likvidavimą, galiojimas.

6. Naudingųjų iškasenų tiesioginių tyrimų, pradėtų vykdyti iki šio įstatymo įsigaliojimo, vykdymo terminai nustatomi pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusį teisinį reglamentavimą.

7. Žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimo sutartys, sudarytos iki šio įstatymo įsigaliojimo, galioja iki jose nurodyto sutarties galiojimo termino.

8. Kai iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusį teisinį reglamentavimą išduoto leidimo naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes turėtojas pageidauja keisti žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimo sutarties sąlygas, jam pagal šį įstatymą išduodamas naujas leidimas naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes. Kai leidimo naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes turėtojas yra sudaręs daugiau nei vieną žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimo sutartį ir pageidaujama keisti bent vienos žemės gelmių išteklių ir ertmių naudojimo sutarties sąlygas, pagal šį įstatymą išduodama tiek leidimų naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmes, kiek buvo sudaryta sutarčių, išskyrus atvejį, kai leidimo turėtojas pageidauja gauti mažiau leidimų negu buvo sudaryta naudojimo sutarčių. Šiuo atveju valstybės rinkliava už leidimų išdavimą imama, kaip už vieno leidimo išdavimą.

9. Išduodant naują leidimą šio straipsnio 8 dalyje nustatytais atvejais, kai leidimas naudoti žemės gelmių išteklius arba ertmės, išduotas atrankos išvados arba sprendimo dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo galiojimo metu, ir leidimo turėtojas neplanuoja žemės gelmių išteklių ar ertmių naudojimo pakeitimų, kuriems taikomas Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas, išduodant naują leidimą nereikalaujama pateikti galiojančio sprendimo dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai ar atrankos išvados.

10. Iki šio įstatymo įsigaliojimo parengti ir suderinti grunto išteklių naudojimo projektai laikomi leidimu naudoti grunto išteklius.

11. Iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengti mažieji karjerai baigiami eksploatuoti pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusį teisinį reglamentavimą.

12. Iki šio įstatymo įsigaliojimo įrengtų požeminio vandens vandenviečių, kai požeminio vandens išteklius naudoti reikalingas leidimas arba iš gėlo požeminio vandens vandenvietės išgaunama (planuojama išgauti) 10 m³ ir daugiau gėlo požeminio vandens per parą, skaičiuojant metinį vidurkį, ištekliai turi būti aprobuoti ir požeminio vandens apskaitos prietaisai, matuojantys išgaunamų išteklių kiekį, įrengti iki 2020 m. gruodžio 31 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisės ir personalo departamento
direktorė
Agnė Jakstienė
20180213

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas
2018-02-14
PILNĮ LAUSIOJI SPECIALISTĖ
REGINA JURKONIENĖ
2018-02-09

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. I-446 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

20 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 9 straipsnio 13 dalį ir ją išdėstyti taip:

„13. Valstybinės žemės nuomininkai turi teisę naudoti išnuomotą valstybinės žemės sklypą savo veiklai, nepažeisdami nustatytos pagrindinės žemės naudojimo paskirties, naudojimo būdo, laikydamiesi specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, kitų veiklos apribojimų ir nustatytų servitutų, Žemės gelmių įstatymo nustatyta tvarka naudoti žemės sklype esančius žemės gelmių išteklius ir ertmes, disponuoti žemės sklype išauginta produkcija ir iš šio žemės sklypo gautomis pajamomis. Kitas sąlygas, kurios turi būti numatomos valstybinės žemės nuomos sutartyse, nustato Vyriausybė.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2019 m. gegužės 1 d.

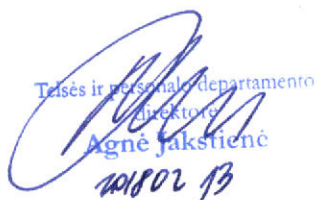
Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas

2018-02-14

Teisės ir personalo departamento
direktorių
Agnė Jakšienė
2018 02 13

VYRIAUSIOJI SPECIALISTĖ
REGINA JURKONIENĖ
2018-02-09

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. I-446 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

20 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 9 straipsnio 13 dalį ir ją išdėstyti taip:

„13. Valstybinės žemės nuomininkai turi teisę naudoti išnuomotą valstybinės žemės sklypą savo veiklai, nepažeisdami nustatytos pagrindinės žemės naudojimo paskirties, naudojimo būdo, laikydamiesi specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, kitų veiklos apribojimų ir nustatytų servitutų, **Žemės gelmių įstatymo nustatyta tvarka** naudoti savo ūkio reikmėms (ne pardavimui) žemės sklype esančias naudingąsias žemės gelmių savybes, požeminį ir paviršinį vandenį, naudingąsias iškasenas (išskyrus gintarą, naftą, dujas, kvarcinį smėlį) **esančius žemės gelmių išteklius ir ertmes**, laikydamiesi įstatymų nustatytų jų eksploatavimo ir apsaugos reikalavimų, disponuoti žemės sklype išauginta produkcija ir iš šio žemės sklypo gautomis pajamomis. Kitas sąlygas, kurios turi būti numatomos valstybinės žemės nuomos sutartyse, nustato Vyriausybė.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2019 m. gegužės 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisės ir personalo departamento
direktore
Agnė Jakstienė
2018 02 19

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas
2018-02-16

VYRIAUSIOSIOS SPECIALISTĖ
REGINA JURKONIENĖ
2018-02-09

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO NR. I-301 13 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

201 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 13 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 13 straipsnio 2 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) įrengti naujus gręžinius naftos ir dujų žvalgybai bei gavybai, naudingųjų iškasenų šachtas, karjerus.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2019 m. gegužės 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisės ir personalo departamento
direktorė
Agnė Jakstienė
2018-02-14

Ministras
Kęstutis Našvilcas
2018-02-14

VYRIAUSIOJI SPECIALISTĖ
REGINA JURKONIENĖ
2018-02-09

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SAUGOMŲ TERITORIJŲ ĮSTATYMO NR. I-301 13 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

201 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 13 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 13 straipsnio 2 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

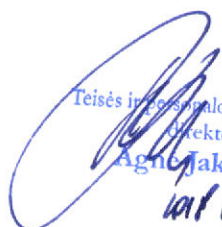
„3) įrengti naujus gręžinius naftos ir dujų žvalgybai bei gavybai, naudingųjų iškasenų šachtas, karjerus. išskyrus atvejus, kai valstybinio parko žemės ūkio funkcinio prioriteto zonoje, suderinus su saugomos teritorijos direkcija Vyriausybės ar jos įgaliotų institucijų nustatyta tvarka, žemės savininkas ar naudotojas įrengia ne daugiau kaip vieną iki 0,2 hektaro ploto smėlio ar žvyro mažąjį karjerą, skirtą žemės savininko ar naudotojo žemės sklype esančių naudingųjų iškasenų naudojimui savo ūkio reikmėms“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2019 m. gegužės 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisės ir personalo departamento
direktorė
Agnė Jakstienė
2018-02-13

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas
2018-02-14

VYRIAUSIOJI SPECIALISTĖ
REGINA JURKONIENĖ
2018-02-09

LIETUVOS RESPUBLIKOS
APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 23⁴ STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

201 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 23⁴ straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusiu galios 23⁴ straipsnį.

~~23⁴ straipsnis. Grunto naudojimas~~

~~Grunta leidžiama naudoti aplinkos ministro nustatyta tvarka, turint aplinkos ministro nustatyta tvarka parengtą ir suderintą grunto išteklių naudojimo projektą.~~

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2019 m. gegužės 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas
2018-06-19

Teisės ir personalo administravimo
direktoriė
Agnė Jakstienė
2018-06-19

VYRIAUSIOJI SPECIALISTĖ
TĖGINA JURKONIENĖ
2018-06-09

LIETUVOS RESPUBLIKOS
APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 23⁴ STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

201 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 23⁴ straipsnio pakeitimas

Pripažinti netekusiu galios 23⁴ straipsnį.

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2019 m. gegužės 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisės ir personalo departamento
direktore
Agnė Jakstienė
2018-02-13

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas
2018-02-14

VYRIAUSIOSIOS SPECIALISTĖ
REGINA JURKONIENĖ
2018-02-09

LIETUVOS RESPUBLIKOS
MOKESČIO UŽ VALSTYBINIUS GAMTOS IŠTEKLIUS ĮSTATYMO NR. I-1163 4
STRAIPSNIO IR 2 PRIEDO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

201 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 4 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) vanduo ir statybinis gruntas, nurodyti šio įstatymo 2 priede;“

2 straipsnis. Įstatymo 2 priedo pakeitimas

1. Pakeisti įstatymo 2 priedo antraštę ir ją išdėstyti taip:

„MOKESČIO UŽ VANDENĮ IR STATYBINĮ GRUNTĄ TARIFAI“

2. Pakeisti įstatymo 2 priedo lentelės 10 eilutę ir ją išdėstyti taip:

10.	Statybinis gruntas	m ³	0,26
-----	--------------------	----------------	------

3 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2019 m. gegužės 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Aplinkos ministras
Kęstutis Navickas
2018-02-14

VYRIAUSIOJI SPECIALISTĖ
RĖGINA JURKONIENĖ
2018-02-09

LIETUVOS RESPUBLIKOS
MOKESČIO UŽ VALSTYBINIUS GAMTOS IŠTEKLIUS ĮSTATYMO NR. I-1163 4
STRAIPSNIO IR 2 PRIEDO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

201 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 4 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) vanduo ir gruntas, nurodyti šio įstatymo 2 priede;“

2 straipsnis. Įstatymo 2 priedo pakeitimas

1. Pakeisti įstatymo 2 priedo antraštę ir ją išdėstyti taip:

„MOKESČIO UŽ VANDENĮ IR GRUNTĄ TARIFAI“

2. Pakeisti įstatymo 2 priedo lentelės 10 eilutę ir ją išdėstyti taip:

10.	Gruntas	m ³	0,26
-----	---------	----------------	------

3 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2019 m. gegužės 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisės įgyvendinimo departamento
direktorė
Agnė Jakstienė
2018-02-13

Aplinkos ministras
Kęstas Naštas
2018-02-19

VYRIAUSIOJI SPECIALISTĖ
REGINA JURKONIENĖ
2018-02-09

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA
SUSITIKIMO DĖL SUINTERESUOTŲ ASMENŲ PASTABŲ LIETUVOS
RESPUBLIKOS ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO NR. I-1034 PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTUI POSĖDŽIO
PROTOKOLAS

2017 m. lapkričio 7 d. Nr. *A4-192*
Vilnius

Susitikimo data: 2017 m. spalio 26 d

Susitikimo vieta: Aplinkos ministerija, A. Jakšto g. 4, Vilnius.

Posėdžio pirmininkas – Aplinkos ministerijos Vandenių ir žemės gelmių departamento Vandenių ir žemės gelmių išteklių skyriaus vedėjas Arūnas Čepelė.

Posėdžio sekretorė – Aplinkos ministerijos Vandenių ir žemės gelmių departamento Vandenių ir žemės gelmių išteklių skyriaus vyriausioji specialistė Toma Leonova.

Dalyvavo: Aplinkos ministerijos Teisės ir personalo departamento Teisėkūros skyriaus vedėja Irena Sabaliūtė, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės vyresnioji patarėja Eglė Izokaitytė, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Politikos įgyvendinimo grupės patarėja Gina Gajauskienė, Ūkio ministerijos Įmonių teisės ir verslo aplinkos gerinimo departamento Geresnio reglamentavimo politikos skyriaus patarėjas Kęstutis Šukvietis, Lietuvos Geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos (toliau – Lietuvos geologijos tarnyba) direktorius Jonas Satkūnas, Lietuvos geologijos tarnybos Teisės ir personalo skyriaus vedėjas Tadas Gauronskis, Lietuvos geologijos tarnybos Hidrogeologijos skyriaus vedėja Rasa Radienė, Lietuvos geologijos tarnybos Žemės gelmių išteklių skyriaus vedėjas Vytautas Antanas Januška, žemės ūkio viceministras Saulius Savickis, Žemės ūkio ministerijos Žemės ūkio gamybos ir maisto pramonės departamento direktoriaus pavaduotojas Saulius Jasius, Žemės ūkio ministerijos Žemės ir išteklių politikos departamento Žemės tvarkymo ir administravimo skyriaus vedėja Laima Kasperavičiūtė, Geologijos įmonių asociacijos prezidentas Ginutis Juozapavičius, Konkurencijos tarybos Viešųjų subjektų priežiūros skyriaus vyriausioji specialistė Vaida Kužinauskienė, Teisingumo ministerijos Teisės aktų projektų ekspertizės skyriaus patarėjas Andrius Miliūnas.

SVARSTYTA

Nesuderintos suinteresuotų asmenų pastabos, pateiktos Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo Nr. I-1034 pakeitimo įstatymo projektui (toliau – projektas).

NUTARTA:

1. Laikyti suderintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos 2016-01-11 raštu Nr. NV-86 pateiktas pastabas Nr. 11, 56 ir 2017-06-27 raštu Nr. NV-1709 pateiktas pastabas Nr. 15, 26, 29.

2. Lietuvos pramonininkų konfederacijos ir Lietuvos karjerų asociacijos atstovai posėdyje nedalyvavo. Laikytina, kad sutinka su Aplinkos ministerijos pateikta argumentacija ir pastabos, pateiktos atitinkamai 2017-01-30 raštu Nr. 62 ir 2017-04-10 raštu Nr. 2017/17 neaktualios.

3. Geologijos įmonių asociacijos atstovas informavo, kad negali komentuoti pastabų, pateiktų 2017-01-27 raštu Nr.17-03 ir 2017-05-03 raštu 17-05. Atkreipė dėmesį, kad Geologijos įmonių asociacija nepitaria projekto nuostatomis, kad angliavandenilių gavybos aikštes būtų galima įrengti žemės ūkio paskirties žemėje nekeičiant žemės paskirties; ir grunto gavybai. Dėl kitų pastabų laikytina, kad pritaria Aplinkos ministerijos argumentacijai derinimo pažymyje.

4. Teisingumo ministerijos atstovas kėlė klausimą dėl pastabų Nr. 20, 41, 59, pateiktų Teisingumo ministerijos 2017-05-09 raštu Nr. (1.6)2T-354. Sutarta papildyti projekto aiškinamąjį raštą dėl pastabose Nr. 41, 59 keltų aspektų. Projekto 17 str. 7 d. papildyti, nurodant, kad leidimas naudoti tradicinių angliavandenilių išteklius gali būti suteiktas be konkurso tik su leidimo turėtojo plotu besiribojančiame plote, kuriame neišduotas leidimas naudoti angliavandenilių išteklius.

5. Sutarimas dėl Ūkio ministerijos pastabų Nr. 4 ir 6, pateiktų 2017-02-09 raštu Nr. (15.27-37)-3-621, nepasiektas. Sutarta papildyti projekto aiškinamąjį raštą, papildomai pagrindžiant, kodėl pasirinktas leidimų naudoti žemės gelmių išteklių išdavimo modelis konkurencinių sąlygų neriboja.

6. Konkurencijos Tarybos atstovė informavo, kad neturi įgaliojimų priimti sprendimo dėl Konkurencijos tarybos pastabų, pateiktų 2017-02-06 raštu Nr. (2.30-35) 6V-280. Sutarta pastabas derinti darbo tvarka.

Posėdžio pirmininkas

Arūnas Čepelė

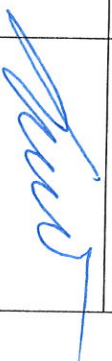
Posėdžio sekretorė

Toma Leonova

PASITARIMO DĖL ŽEMĖS GELMIŲ ISTATYMO PROJEKTO DALYVIŲ SĄRAŠAS
2017-10-26, APLINKOS MINISTERIJA

VARDAS PAVARDĖ	Institucija	El. paštas, telefono Nr.	Parašas
KESTUTIS ŠIKVIETIS	UM	kestutis.sukvitis@ukmin.lt	
Jonas Saldutinas	LGJ	Jonas.Saldutinas@lgj.lt	
Tadas Gaumėnas	LGJ		
Rona Roelova	ALB	rona.roelova@alb.lt	
Mykolas Janušas	LGJ	mykolas.janusas@lgj.lt	
Saulius Savelius	UIM	saulius.savelius@uim.lt	
Laima Kasperavičiūtė	UIM	laima.kasperaviciute@uim.lt	
Saulius Janus	UIM	saulius.janus@uim.lt	
Gintis Juozapavičius	LGJ, LKA, LOSTA	GintisJuozapavicius@gmail.com	

igē. Jēkalytē	LKVK	egē. izokalytē @ LKVK. lt	
līma Jēvaskāne	LRVK	līma. Jēvaskāne @ Lrv. lt	
Maīda kuzīnaukēne	Konkursaļos fandka	Maīda. kuzīnaukēne @ lt. gov. lt	
Arūnau Mīlūnau	Tēvīgums mīnīstija	Arūnau. mīlūnau @ tr. lt	
TOHA LEONOVIA	AM	TOHA. LEONOVIA @ au. lt	
ARŪNAS ĒPPELĒ	AM	ARŪNAS. ĒPPELĒ @ au. lt	
IRĒNA SABA LŪTĒ	AM	IRĒNA. SABA LŪTĒ @ au. lt	

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO NR. I-1034 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
DERINIMO PAŽYMA**

Nr.	Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai, kodėl į pastabas ir pasiūlymus neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies
1.	Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2017-02-06 raštas Nr. (2.30-35) 6V-280	<p>(2) Projekto 16 straipsnyje numatytas teisės naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmės reglamentavimas. Šio straipsnio 7 dalyje siūloma nustatyti, jog leidimai naudoti konkrečius žemės gelmių išteklius ir ertmes išduodami konkurso būdu. O Projekto 16 straipsnio 8 dalyje siūloma nustatyti, kad leidimai nenurodyti to paties straipsnio 7 dalyje išduodami be konkurso.</p> <p>(3) Atkreipiame Projekto rengėjų dėmesį į tai, kad Konkurencijos taryba 2014 m. rugpjūčio 27 d. raštu Nr. (2.11-35) 6V-1802 bei 2015 m. birželio 17 d. raštu Nr.(2.30-35) 6 V-1366 jau buvo nurodžiusi, jog nuostatos, nenumatančios reikalavimo dėl visų žemės gelmių išteklių organizuoti konkursą, neužtikrina sąžiningos konkurencijos laisvės žemės gelmių</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Įvertinus pastabą, įtvirtinamas naujas leidimų naudoti žemės gelmių išteklius ir ertmės panaikinimo pagrindas. Leidimas būtų panaikinamas, jeigu leidimo turėtojas per 4 m. nepradėjo gavybos ar 4 m. paeiliui nevykdė veiklos konkrečiame telkinyje. Šiomis nuostatomis bus užtikrinamas valstybės interesas ir konkurencinės sąlygos. Ši priemonė užtikrintų skaidrumą ir galimybę įeiti į rinką naujam dalyviui, jeigu leidimo turėtojas neįgyvendina leidimu suteiktos teisės.</p> <p>Valstybei būtų neefektyvu leidimus naudoti žemės gelmių išteklius visada išdavinėti konkurso būdu. Prieš skelbiant išteklių naudojimo konkursą, valstybės institucija, atsakinga už konkursų organizavimą, turėtų inicijuoti, finansuoti ir atlikti žemės gelmių tyrimus, žemės paėmimą iš savininko išteklių naudojimui, planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūras. Tai pareikalautų papildomų lėšų, pailgėtų leidimo išdavimo procedūra. Lėšų poreikis tyrimams tiesiogiai priklausytų nuo ruošiamo naudoti telkinio dydžio ir naudingosios iškasenos. Prognozuojama, kad per metus reikėtų organizuoti apie 15 - 20 konkursų naudoti naudingųjų iškasenų išteklius. Vien tik smėlio, žvyro ir dolomito išteklių paruošimui konkursui reikėtų skirti apie 2,5 mln. eurų iš valstybės biudžeto per metus. Finansinių išteklių poreikis tyrimams vykdyti tiesiogiai priklausytų nuo ruošiamo naudoti telkinio dydžio ir naudingosios iškasenos pobūdžio. Orientacinė birių ar rišlių kietųjų naudingųjų iškasenų (smėlio, molio ir kt.) 1 kub. m geologinės žvalgybos darbų kaina sudaro apie 3 ct, uolinių naudingųjų iškasenų (dolomito, klinties) – 20 ct, planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūros – apie 6 000 eurų, paimamos visuomenės poreikiams žemės kaina žemės ūkio naudmenų plote – apie 2500 eurų /ha, miške – apie 5 000 eurų/ha. Įvertinus šiuos duomenis, vidutinės 20 ha ploto su 5 m storio naudinguoju klotu žvyro telkinio paruošimo konkursui sąnaudos žemės ūkio naudmenų</p>

		<p>išteklių gavyba užsiimantiems ar pageidaujantiems užsiimti ūkio subjektams. Šiuo atveju, kai dėl objektyvių priežasčių rinkoje negali veikti neribotas skaičius rinkos dalyvių, reguliuojant ūkinę veiklą privalu užtikrinti, kad ūkio subjektų įėjimas į rinką vykėtų remiantis objektyviais, nediskriminaciniais ir proporcingais kriterijais. Atsižvelgiant į tai, Konkurencijos taryba pakartotinai siūlo visus leidimus naudoti žemės gelmių išteklius išduoti tik konkurso tvarka.</p>	<p>plote sudarytų 80 tūkst. eurų, miške – 140 tūkst. eurų, 50 ha ploto su 8 m storio naudinguoju klotu dolomito telkinio – atitinkamai 800 ir 960 tūkst. eurų.</p> <p>Pažymėtina, kad konkurso organizatoriaus išlaidas būtų galima susigrąžinti jas įskaičiuojant į konkursinės įmokos dydį, bet tai būtų galima padaryti, jei bus nustatytas laimėtojas ir jis sumokės nustatyto dydžio įmoką. Yra grėsmė, kad investavus valstybės lėšas į išteklių tyrimą ir jų parengimą naudojimui, neatsiras ūkio subjektų, pageidaujančių dalyvauti konkurse naudoti šiuos išteklius, ir valstybė patirs finansinių nuostolių.</p> <p>Siūlymas iš esmės pakeistų naujų naudingųjų iškasenų telkinių įsisavinimo procedūras. Įtvirtinus siūlomą teisinį reguliavimą, pasikeistų verslo sąlygos ūkio subjektams: a) padidėtų finansinė našta, kadangi konkurso laimėtojas privalėtų padengti konkursinio objekto parengimo ir konkurso organizavimo išlaidas, dėl kurių dydžio negalėtų daryti įtakos. Dabartiniu metu planuodamas naujo telkinio įrengimą, ūkio subjektas gali derėtis dėl reikalingo žemės sklypo įsigijimo ar nuomos kainos, b) pailgėtų naujo naudingųjų iškasenų telkinio suformavimo procedūra, kadangi dalį veiksmų iki leidimo išdavimo – žemės paėmimą, žemės gelmių tyrimus organizuotų valstybės institucijos. Laikas, per kurį ūkio subjektas įgytų teisę naudoti išteklius, tikėtina, būtų ilgesnis, negu netaikant konkurso procedūrų, pavyzdžiui, dėl užsitęsusių žemės paėmimo visuomenės poreikiams (naudingųjų išteklių gavybai) procedūrų.</p>
		<p>(8) Konkurencijos tarybos nuomone, siūlymas konkurso sąlygose numatyti konkrečios išteklių rūšies, kurią planuoja tirti ir naudoti, tyrimo ir (ar) naudojimo patirties reikalavimas apribos naujų ūkio subjektų patekimą į rinką, nes neturėdami reikalaujamos patirties, negalės dalyvauti konkurse ir užsiimti angliavandenilių išgavimu. Atsižvelgiant į tai, siūlome Projekto rengėjams užtikrinti pastarosios nuostatos atitiktį aukščiau</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Angliavandenilių išteklių naudojimas yra sudėtingas procesas, netinkamai atliekant tyrimą ir (ar) naudojimą galima prarasti naftos išteklius ir užteršti požeminio vandens išteklius. Angliavandenilių išteklių gavyboje taikomos specifinės technologijos, todėl, siekiant užtikrinti tinkamą įsipareigojimų vykdymą ir saugią gavybą, būtina analogiškos veiklos patirtis. LR Konstitucinis teismas nutarimu 17/02-24/02-06/03-22/04 suformavo doktriną, kad <...> „siekdama užtikrinti natūralios gamtinės aplinkos, gyvūnijos ir augalijos, atskirų gamtos objektų apsaugą bei gamtos išteklių racionalų naudojimą, atkūrimą ir gausinimą, valstybė, reguliuodama ūkinę veiklą, gali nustatyti specifines ūkinės veiklos sąlygas, procedūras, kontrolės priemones, taip pat tam tikrus ūkinės veiklos, susijusios su atitinkamų gamtos išteklių naudojimu, ribojimus ir draudimus; valstybė, reguliuodama su natūralios gamtinės aplinkos ir jos objektų apsauga, gamtos išteklių naudojimu, atkūrimu ir gausinimu susijusius santykius, taip pat ir ribodama atskirų gamtinės aplinkos objektų (gamtos išteklių)</p>

		nurodytoms Konstitucinio Teismo suformuluotoms sąlygoms.	naudojimą ar įpareigodama tam tikrus teisinių santykių subjektus atitinkamai veikti arba susilaikyti nuo tam tikrų veiksmų, yra saistoma konstitucinio socialinės darnos imperatyvo, Konstitucijoje įtvirtintų teisingumo, protingumo bei proporcingumo principų, tokiais atvejais, kai šiais ribojimais ar įpareigojimais yra įsiterpiama į asmens konstitucinių teisių ir laisvių įgyvendinimą.“. Atsižvelgiant į tai, ir į tai, kad angliavandenilių išgavimo veikla yra specifinė veikla, reikalaujanti imtis visų įmanomų priemonių aplinkos taršos prevencijai užtikrinti, būtina nustatyti specialų reikalavimą asmenims turėti patirtį angliavandenilių išgavimo srityje norint vykdyti šią veiklą.
		(10) Projekto 19 straipsnio 3 dalies 3 punkte siūloma nustatyti, kad „Leidimo naudoti žemės gelmių išteklius, išskyrus angliavandenilius, ir ertmės galiojimas panaikinamas, jei <...> leidimo turėtojas leidimu skirtame naudoti telkinyje nepradėjo vykdyti veiklos per 5 metus nuo leidimo gavimo arba 4 metus paeiliui nevykdė leidime nurodytos veiklos“. Taigi gali susidaryti situacija, kai leidimą turintis ūkio subjektas, gali kone 5 metus nuo leidimo gavimo dienos nepradėti vykdyti veiklos, o kiti ūkio subjektai neturi teisės varžytis dėl konkretaus telkinio eksploatavimo. Toks siūlomas reglamentavimas neužtikrina Projekto rengėjų siekiamo tikslo racionaliai naudoti žemės gelmių išteklius.	Neatsižvelgta Gavęs leidimą naudoti žemės gelmių išteklius, išskyrus angliavandenilius, asmuo negali iš karto vykdyti veiklos, nes turi įgyvendinti žemės gelmių naudojimo plane numatytus sprendinius, turi pasirengti išteklių naudojimui (pasistatyti gamybinę bazę ir sukurti reikiamą infrastruktūrą). Todėl projekte numatytas atitinkamas laikotarpis, kuriuo suteikiama galimybė pasirengti išteklių naudojimui.
2.	Ūkio ministerijos 2017-02-09	2. Įvertinus Projekto 7-8 straipsnyje įtvirtintus reikalavimus, darytina išvada, kad leidimas tirti žemės	Neatsižvelgta Projekte netikslinga leidimo tirti žemės gelmes išdavimui taikyti deklaracijos modelį. Žemės gelmių tyrimo veikla savo pobūdžiu gali daryti įtaką žemės gelmėms, netinkamai vykdoma

raštas Nr. (15.27-37)-3-621	<p>gelmės išduodamas asmeniui, turinčiam projekte nurodytą kvalifikaciją bei įgijusiam nustatytos trukmės patirtį. Esant šiems reikalavimams svarstyti, ar leidimo išdavimui negalėtų būti taikomas deklaracijos modelis. Tokiu atveju, vadovaujantis Licencijavimo pagrindų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 937, 14 punktu, leidimas tirti žemės gelmes būtų laikomas išduotu kitą dieną po deklaracijos pateikimo ar kitą deklaracijoje nurodytą vėlesnę dieną. Siūlome įvertinti galimybę leidimo išdavimui taikyti deklaracijos modelį.</p>	<p>veikla gali sukelti neigiamų pasekmių ir žalos žemės gelmėms, jų savybėms ar ištekliams. Todėl prieš išduodant leidimą būtina įvertinti asmens vykdysiančio veiklą kvalifikaciją ir patirtį.</p>
	<p>4. Projekto ex 16 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad leidimas naudoti žemės gelmių išteklius ir (arba) ertmės išduodamas 25 metams su galimybe pratęsti jį po 25 metus. Manytina, kad toks terminas yra labai ilgas, o galbūt netgi iš esmės neterminuotas, kadangi nėra ribojamas pratęsimų skaičius, be to, projekte nurodyta, kad leidimas naudoti žemės gelmių išteklius, išskyrus angliavandenilius, ir ertmės pereina atitinkamo asmens teisių ir</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Pagal esamą ir Projektu siūlomą reguliavimą žemės gelmių geologinius tyrimus atlieka privatūs subjektai, kurie į tyrimus investuoja savo lėšas. Aprobavus naudingųjų iškasenų ir žemės gelmių ertmių išteklius, jų lešomis atliekamos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūros. Gavęs leidimą naudoti žemės gelmių išteklius, išskyrus angliavandenilius, asmuo turi įgyvendinti žemės gelmių naudojimo plane numatytus sprendinius, turi pasirengti išteklių naudojimui – pasistatyti gamybinę bazę, įsigyti reikiamą įrangą bei techniką, sukurti reikiamą infrastruktūrą (nutiesti kelius, elektros tinklus ir pan.). Europos Sąjungos valstybėse taikoma nevienoda leidimų naudoti žemės gelmių išteklius išdavimo praktika. Leidimai išduodami terminuotam ar neterminuotam laikotarpiui. Valstybėse, kuriose leidimas terminuotas, leidimų terminas nustatomas įvairiam laikotarpiui (nuo 10 iki 50 m.), leidimų terminai gali skirtis priklausomai nuo žemės gelmių išteklių rūšies. Įstatymo projekte leidimo terminas siejamas su išteklių kiekiu telkinyje ir gavybos</p>

		<p>pareigų perėmėjui. Tokia projekto 16 straipsnio 1 dalies formuluotė suteikia išskirtinę teisę tiems patiems ūkio subjektams vieną kartą gavusiems leidimus juos turėti neribotą laiką arba laibai ilgą laiką ir riboja galimybes kitiems ūkio subjektams įeiti į rinką.</p> <p>Atsižvelgiant į šias aplinkybes ir į tai, kad žemės gelmių ištekliai yra riboti, projekte siūlytume įtvirtinti 25 metų leidimo terminą be galimybės jį pratęsti.</p>	<p>pajėgumais. Žr. argumentus į Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2017-02-06 raštu Nr. (2.30-35) 6V-280 pateiktą pastabą Nr. 2.</p>
		<p>6. Pakartotinai siūlytume apsvarstyti galimybę projekto 16 straipsnyje įtvirtinti nuostatą, numatančią visus leidimus naudoti žemės gelmių išteklius ir (arba) ertmes išduoti konkurso ar kitos konkurencingos procedūros būdu.</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Žr. argumentus į 2017-02-06 Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos raštu Nr. (2.30-35) 6V-280 pateiktus siūlymus Nr. 2 ir 3.</p>
3.	<p>Teisingumo ministerijos 2017-12-22 raštas Nr. (1.6)2T-1065</p>	<p>15. Įstatymų projektų aiškinamajame rašte siūlytina pagrįsti, dėl kokių priežasčių dėstomame Įstatymo 8 str. 1 d. nėra siūloma įtvirtinti dviejų alternatyvų, kurios siūlomos įtvirtinti dėstomame Įstatymo 16 str. 9 d. 3 p. (t. y. arba turėti atitinkamą išsilavinimą, arba išklausti Kasybos darbų vadovo mokymo programą). Šiuo aspektu peržiūrėtinos (pagrįstinos) ir dėstomos Įstatymo 17 str. 2 d. bei 4</p>	<p>Neatsižvelgta</p> <p>Įstatymo 8 str. 1 d. nustato kvalifikacinius reikalavimus asmeniui siekiančiam gauti leidimą tirti žemės gelmes. Tuo tarpu Įstatymo 16 str. 9 d. ir 17 str. 2 d. bei 4 d. nustato reikalavimus asmeniui siekiančiam gauti leidimą naudoti žemės gelmių išteklius ir (arba) ertmes. Tai yra skirtingi reikalavimai, keliami skirtingoms veikloms vykdyti. Įstatymo 8 str. 1 d. nėra prasmės reikalauti išklausti Kasybos darbų vadovo mokymo programą, nes ji susijusi tik su naudingųjų iškasenų naudojimu (gavyba), o ne žemės gelmių tyrimu.</p>

		d. nuostatos.	
4.	Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacijos 2017-12-18 raštas Nr. 5-2586	<...> Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacija prašo ir siūlo iš LR žemės gelmių įstatymo Nr. 1034 pakeitimo įstatymo 16 str. 1 d. išbraukti žodžius „išskyrus žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimą, o tam, kad užtikrinti apskaitą, siūlome šį straipsnį papildyti sakiniu „Požeminio vandens gręžiniuose turi būti įrengti metrologiškai patikrinti apskaitos prietaisai“	<p>Atsižvelgta iš dalies</p> <p>Įstatymo projekto 23 str. 2 d. papildyta nuostata, kad „<...> gavybos vietoje turi būti įrengti apskaitos prietaisai, atitinkantys Lietuvos Respublikos metrologijos įstatyme matavimo priemonėms keliamus reikalavimus, matuojantys išgaunamų išteklių kieki“.</p> <p>Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacija motyvuoja, kad šia priemone bus skatinamas kooperacinių žemės ūkio bendrovių steigimas. Šia nuostata būtų nepagrįstai sukuriama palankesnės sąlygos vienai ūkio subjektų grupei.</p>
5.	Žemės ūkio ministerijos 2017-12-28 raštas Nr. 2D-4758(11.17E)	Įvertinome Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacijos 2017-12-18 rašte Nr. 5-2586 išdėstytus siūlymus dėl Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo Nr. 1034 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) 16 straipsnio 1 dalies pakeitimo. Ministerijos nuomone, minėtame rašte išdėstytas siūlymas, siekiant skatinti ne tik pirminės žemės ūkio gamybos, bet ir savos gamybos žemės ūkio produktų perdirbimą, iš Įstatymo projekto 16 straipsnio 1 dalies išbraukti žodžius „išskyrus žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ar ne maisto	Žr. argumentaciją į Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacijos pastabą.

		produktų realizavimą“ yra pagrįstas. Dėl to, prašome į minėtą siūlymą atsižvelgti ir atitinkamai tikslinti Įstatymo projekto 16 straipsnio 1 dalį.	
6.	APB „Motieka ir Audzevičius“ 2017-12-18 raštas	<p>17 str. 5 d. Finansų įstaigos išduotos garantijos, užtikrinančios investicinių įsipareigojimų tinkamą vykdymą ir garantijos, užtikrinančios žalos atlyginimą privalomas turėjimas</p> <p>Projekte numatytos garantijos sąlygos itin apsunkina galimybę asmenims gauti ją be užstato. Ypač kritikuotina garantijos davėjo pareiga sumokėti visą sumą, net ir tais atvejais, kai numatytiems projektams išlieka mažesnė suma arba, projekto vykdymo metu tampa aišku, kad nėra tikslinga vykdyti visus numatytus darbus. Siūlytina atsisakyti naujos nuostatos ir palikti šiuo metu galiojančią reglamentavimą.</p>	<p>Necatsižvelgta</p> <p>Nuostata dėl garantijos, kurios tikslas užtikrinti žalos aplinkai atlyginimą, reikalavimo, kyla iš 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/30/ES dėl naftos ir dujų operacijų jūroje saugos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2004/35/EB 4 str. 1 d. c punkto ir 7 str.</p>

 Teisės ir personalo departamento
 direktorė
 Agnė Jakščiūtė
 2018-02-13

 Aplinkos ministras
 Kęstutis Navickas
 2018-02-14